

STUDENTAVISA I TROMSØ

Organ for Tromsø-studentene
5. årgang — Nr. 3
April 1980

Inne i avisa:

Gudmund Vinland:

**Likskjending -
for meg en
nødvendig
sjøterapi**

Side 4

**Nytt Cand.mag.
reglement for
de human-
istiske fag**

Side 10

Tromsø brenn!

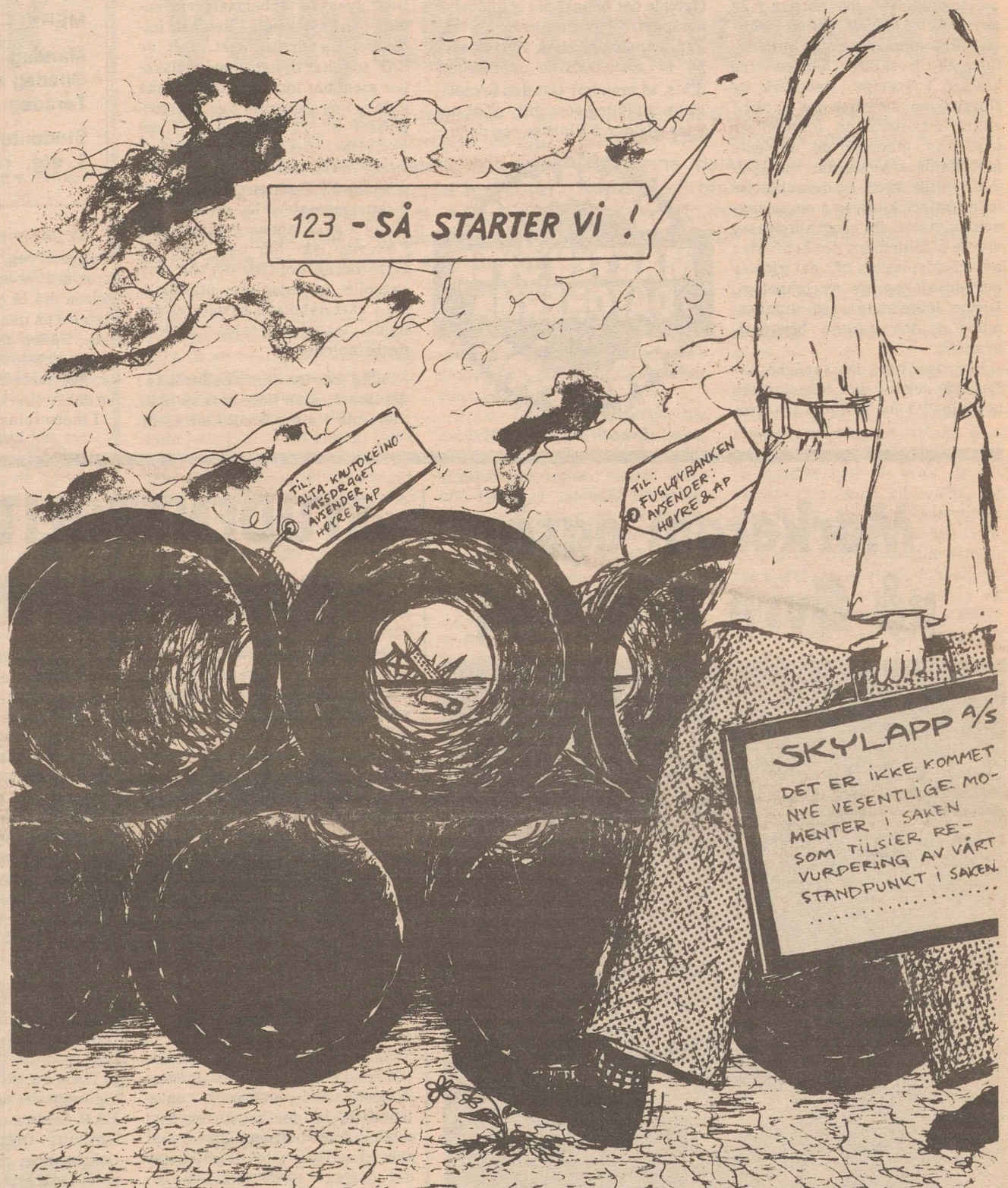
SA på rocke-konsert

Side 4

**Tyrkiske
studenter ved
universitetet**

Side 9

**IKKE RØR
FUGLØYBANKEN &
ALTA-KAUTOKEINOVASSDRAGET!**

1. MAI - 1980

Se midtsidene

Teknologiutvikling og faglig strategi

I begynnelsen av februar i år avviklet teknologikretsen i Nordisk Sommeruniversitet sitt vintermøte i Roskilde. Deltakere fra kretser i Sverige, Danmark og Norge kom sammen for å blant annet diskutere de forskjellige tendenser innenfor de nordiske fagorganisasjonene når det gjelder å stille krav til den aktuelle teknologiutvikling og å oppnå teknologiavtaler. På programmet sto videre ei innledning om konflikter på arbeidsplassen når det gjelder introduksjonen av ny teknologi. Denne innledningen tok utgangspunkt i den danske bryggeribransje.

Hvordan har det svenske LO forholdt seg til den teknologiske utvikling? I innledningen fra Sve-

rige ble det påpekt at i et historisk perspektiv har den svenske faglige teknologipolitikk vært basert på ei sosio-teknisk oppfatning, d.v.s. at man har tatt den teknologiske utvikling som gitt, og at det bare gjelder å tilpasse seg denne.

Svensk LO's parole.

Den svenske arbeidsgiverforeninga (SAF) har hele tiden hatt initiativet og forspranget. Det er SAF som har bygget opp kunnskaper gjennom forsøk i den svenske industri og utformet nye arbeidsplasser ut fra sosio-teknologiske variabler. Det svenske LO har vært svært passiv og har ligget på etterskudd. Foruten en del alment diskusjonsmateriale, er det nok riktig å si at landsorganisasjonen i Sverige ikke har hatt noen bevisst faglig politikk overfor den aktuelle teknologiske utvikling. Og i vårt naboland eksisterer det ingen teknologiavtaler, konkluderte innlederen.

Slike avtaler finnes heller ikke i Danmark. Men flere bransjer har vært ute i store konflikter (Sml.

Hvor er vi?

Søndre Tollbugt. 7 b, 4. etg. Tlf. nr.: 81 715.

Adressen og telefonnummeret til Studentutvalgets kontor, som dessuten brukes jevnlig av NSU-delegat-gruppa, Studentavisas redaksjon, Studentidrettslaget og Studentersamfunnet er VIKTIG A HUSKE FOR ALLE STUDENTER.

MERK — endring av kontortid:

Mandag 10-14.

Onsdag 9.30-10.30 og 16.00-19.00.

Torsdag 14-16.

Studentutvalgets lokaler er i Søndre Tollbugt. 7B, 3. etg. Telefonnummer: 81 715.

bryggeri- og typografbransjen) hvor kravet har vært at fagbevegelsen må få en demokratisk innflytelse på den teknologiske utvikling. Under parolen «imot teknologisk arbeidsløshet» har spesielt bryggeriarbeiderne fått gjennom en del av sine krav.

I motsetning til både Sverige og

Danmark finnes det i Norge en rammeavtale mellom NAF og LO som går på den nye teknikk, (avtale om datasystem). Alle planer, også på det teknologiske område, skal ifølge denne avtale legges fram for arbeidsmiljøutvalget på bedriftene før de utarbeides i endelig form. Imidlertid er denne avtalen altfor almen — den har ingen konsekvenser for den konkrete jobbutføring. I Norge er det nok en stigende oppfatning av teknologiske spørsmål innenfor fagbevegelsen, men hittil har ikke krav o.l. blitt kanalisert i noen faglig politikk på feltet.

På seminaret i Roskilde fikk vi også en orientering om de danske bransjeanalyser ved tek.-sam. utdannelsen ved Roskilde Universitetscenter. Her var det mye inspirasjon og hente fra oss som kom fra Norge.

Noe av tiden på møtet var avsatt til å diskutere teknologikretsens fortsettelse. I Nordisk Sommeruniversitet (NSU) er det slik at et kretsemne går over tre år før det blir skiftet ut. Til sommeren har NSUs teknologikrets fungert i tre år. Teknologiutviklingen på de fleste samfunnmessige områder er imidlertid av en slik karakter at interessen for å fortsette teknologikretsen i NSU er stor. På møtet i Roskilde ble det derfor tatt initiativ til formulering av et nytt kretsemne. Den nye teknikk innebærer en endring, ikke bare i arbeidslivet, men av hele hverdagslivet. Mangelen på teoretiske kunnskaper på dette område er det viktigste utgangspunkt for en ny krets. Oppfatning av «arbeid» vil her måtte stå sentralt. Hvilke politiske konsekvenser gir seg av fravær av arbeid, nedkorting av arbeidstida o.s.v.? Hva vil skje med privatsfæren — økende privatisering med få kollektive handlingsmuligheter? Slike spørsmål vil en eventuell ny teknologikrets begynne å arbeide med. Spesielt vil arbeidsbegrepet og arbeidsideologi stå i fokus for det videre arbeid.

Noe av det arbeid den pågående teknologikrets har syslet med, kan man få et inntrykk av gjennom å lese Nr. 23 av «Nordisk Forum» om teknologikritikk. Dessuten: For universitetsfolk som driver med teknologiproblematikken er arbeidet med dette i NSU sammenheng svært givende og interessant. Teknologikretsen i Tromsø kan man få vite mer om gjennom å ta kontakt med under tegnede.

Rune Hagen.

Mørkerom også på Øvre Breivang

Primus motor Arne Angell.

Arbeidet med mørkerommet på Øvre Breivang studentbolig, går nå inn i slutfasen. Alt fremkallingsutstyr og andre materialer er skaffet til veie, og monteringsarbeidet regnes med å være fullført idet vi går inn i mai måned. Arne Angell, primus motor for arbei-

det, sier videre at det er Studentenes Kameraklubb som disponerer fotorommet og at leie skjer på samme vilkår som for de øvrige mørkerommene.

Nærmere orientering vil bli gitt på oppslagstavla i resepsjonen på Øvre Breivang ganske snart.

STUDENTPOLITISK ORGANISERING

Den studentpolitiske organiseringa i Tromsø er basert på høg studentpolitisk aktivitet. Allmøte som høgaste organ på alle nivå, er ei organisering som krev aktiv deltaking for å kunne innverke på vedtak. I tider med stor politisk aktivitet har ordninga vist seg å fungere svært bra.

Ulempa er imidlertid at i tider med låg studentpolitisk aktivitet blir legitimiteten til allmøtet svekka. Eit lite mindretal tek avgjerder for det store fleirtalet. Dermed ikkje sagt noko om innhaldet i dei avgjerdene som blir fatta.

Som kjent er Hovudallmøtet (HAM) det høgste organet for studentane ved Universitetet i Tromsø. HAM vel Studentutvalet (SU) for eit semester av gangen. SU består av 5 personer + 2 varmenn og er det høgste organet mellom hovudallmøta. SU førebear saker for HAM og tek seg ellers av det daglege studentpolitiske arbeidet ved Universitetet.

SU blir valt på politisk plattform i dag. Mellom anna dette har ført til at det i dag berre er to institutt som er representert der. Dette er klart uheldig og det gjer

arbeidet til det sittande SU svært vanskeleg.

For å sikre representativiteten til HAM vil Sosialistisk Front foreslå at representantane til SU bli valt frå kvart institutt. D.v.s. at allmøtet på kvart institutt vel ein person til SU. 1 frå IMR, 1 frå ISV, 1 frå IBG, 1 frå IFF, 1 frå ISL, 1 frå medisin og 1 frå SLUT, til saman 7 personar.

SU sine oppgaver blir i stor grad som dei er i dag, men med ei slik organisering kunne ein kanskje minke på talet HAM for året, fordi mange saker kunne avgjerast lokalt.

I foreslår dette som ei prøveordning for eit år. For at denne ordninga ikkje skal kome i konflikt med valstatuttane, som seier at HAM vel SU' så må HAM endeleg velje desse personane. D.v.s. HAM konfirmerer innstillinga frå institutta. Dette er ein problematisk praksis, men i den situasjonen vi er i i dag er dette berre eit formelt og ikkje eit reelt problem. Dette fordi det truleg ikkje er nokon studentpolitisk gruppering som vil ta på seg å stille til val til SU.

Studentutvalet/Sos. Front

Tromsø Museum

A være

sommervakt på Tromsø Museum

er ingen stillesittende jobb. Ved siden av vaktoppavene skal vaktene ha omvisninger for publikum. Blant sommervaktene må noen kunne tysk, engelsk, fransk eller finsk. Det vil bli gitt opplæring på museet i månedsskiftet mai/juni. Sommersesongen varer fra 1. juni - 31. august. De engasjerte vakter må arbeide minst 6 uker. Søknadsfrist 1. mai 1980.

Skriftlig søknad med kopier av attester og vitnesbyrd bes sendt til

TROMSØ MUSEUM
Publikumsavdelingen,
9000 Tromsø

Universitetet i Tromsø

KRISESENTRET

vil arrangere seminar for nye krisesentervakter 10. og 13. mai. Se nærmere annonsering i dagspressa.

DEADLINE FOR NESTE NR. — 8. MAI

Vi ser helst at innlegg til avisa skrives på maskin. De må ikke være lenger enn 60 linjer. Om du har et bilde eller en annen illustrasjon til artikkelen din, er det fint. Vi er svært takknemlig for tips om saker du mener vi bør ta opp i avisa.

Du kan skrive til oss, Søndre Tollbugt. 7b, eller kontakte Randi, Fritz eller Pål over telefon 80 801, linje 15.

RETTELSE

Vi vil sterke beklage at «Venstresosialistisk erotisk i PAX-klær» av Toni Benterud og Elin Johnsen ble forandra til Tom Busterud og Elin Johansen. Trykksverta rår vi dessverre ikke med.

Redaksjonen

STUDENTAVISA I TROMSØ

Organ for Tromsø-
studentene

5. årgang - Nr. 3 - april 1980

Redaksjon:
Pål Christensen
Irene Kulleseid (ansv.)
Fritz Breivik
Helen Knoph Larsen
Randi Jacobsen
Einar Pedersen (ansv.)
Tormod Olsen (ansv.)

Adr. Søndre Tollbugt. 7b, Tromsø
Tlf. 81715.

Studentavisa er organ for studentene ved Univ. i Tromsø og kommer ut ca. en gang i måneden.

Redaksjonen er valgt på Sos. Fronts politiske grunnlag.

Trykt i 1600 eks.

Trykt i Dagbladet «Tromsø»

SOSIALISTISK 1. MAI

1. mai arrangementene i Tromsø vil også i år avspegle motsetningene i fagrørsla og på venstresida generelt. Det blir 3 tog.

— Eit sosialdemokratisk med Samorg. som arrangør for AP sin politikk. I ein situasjon kor høgrevinden blåser mest markert innfor AP, gjev det lita meining å demonstrere mot høgrekraftene i samfunnet som om dei berre fans i partiet Høgre.

— Det går også eit tog som stalinismeavarten AKP står attom: Fagleg 1. mai Front. Dette er eit tog med mange velmeinande og isolert sett fornuftige paroler. Men det er som kjent samanhengen dei inngår i og ikkje minst dei manglande parolene, som visar kva politikk toget egentleg er uttrykk for.

Dette gjeld spesielt Nato-spørsmålet og meir generelt kva syn ein har på verdssituasjonen i dag og korleis ein skal takle den. I dag er det inga alternativ til vidare forsøk på nedrustning og fredeleg sameksistens.

Difor er «Norge ut av Nato» og «Mot kapprustinga» paroler som er ufråvikelege på denne dagen. AKP sitt alternativ derimot er å krevje auka førebuing på faren frå aust og å krevje kvinneleg verneplikt.

Som sosialistar og antimilitaristar må vi kjempe for andre måter enn krig for å løyse konflikter mellom stormaktene.

— Det 3. toget, som SV har teke initiativet til, har dette perspektivet. I tillegg til det forsvarspolitiske 3. standpunkt, representerer toget si hovudparole ei forståing av sosialisme som er kvalitativt forskjellig både frå sosialdemokratiet og frå stalinismen si.

Sosialismen kan berre byggjast i Noreg ved at vi sjølve tek til å tenkje konstruktivt på korleis vår modell skal vere, kva meiner vi med eit sosialistisk, menneskeverdig samfunn?

Det går ein veg mellom sosialdemokratiet sin «blandingsøkonomi» og NKP/ AKP sine Sovjet/ Kina modeller, og vårt alternativ:

Sosialisme tyder grunnplansorganisering og aktivisering og fulle demokratiske rettar til alle og ikkje statleg sentraldirigering.

Sosialisme tyder oppheving av tvang og undertrykking, og av framandgjering og materiell naud, og ikkje teknologien og økonomien sitt overherredømme over samfunnet.

REELL ARBEIDERMAKT MOT KAPITALMAKT

NSUs landsting

NSU avholdt 22.-24. mars sitt 26. Landsting. Landstinget er NSUs høyeste organ og samlar noe over 60 delegater fra alle universitet og høyskoler. På Landstinget diskuteres arbeidet som har vært gjort i siste landstingsperiode og det strekes opp retningslinjer for arbeidet i året som kommer. Det blir gjort vedtak i viktige saker som NSU skal ha en politikk på. Landstinget er det som i andre organisasjoner blir kalt Landsmøte. Fra Tromsø deltok John Wyller, Erik Oddvar Eriksen og Jens-Christian Smeby fra Delegatgruppa og Gerd Britt Strøm som observatør fra Studentutvalget.

FRONT MOT FRONT

Diskusjonen i plenum var mye preget av at de enkelte frontene red sine kjepphester. Posisjonene var stort sett fastlåste og det var ikke så store tegn til dialog. Når Sos. Front i tillegg hadde rent flertall i salen gjorde det at debatten ofte ble temmelig kjedelig og ikke i særlig grad bidro til å utvikle en politikk.

Det må vel også sies at Sos. Front var den eneste fronten som hadde en helhetlig utdannings-

politikk som omfattet alle saker. De andre frontene markerte seg på sine spesielle saker, mens de i den andre saken stort sett passivt sluttet opp om Sos. Fronts politikk. Grønt Gras markerte seg spesielt på samskipnadspolitikk og husleieaksjonene. Progressiv Front kjørte hardt på at NSU må danne basisgrupper. De konservative ønsket ikke å ta opp internasjonale spørsmål. Sos. Fronten ble dominerende i de fleste saker hvor de andre grupperingene ikke hadde spesielle synspunkter. Alle grupperingene er meget opptatt av hvordan NSU skal organiseres. Progressiv Front har prioritert opp arbeidet i NSU og markerte seg godt på Landstinget. De hadde ikke noen grunnleggende kritikk av Sos. Fronts politikk, de stemte til og med for arbeidsprogrammet som var lagt fram av Sos. Front. De ønsket å arbeide aktivt for å styrke NSU. De hadde selvsagt en rekke ting å kritisere f.eks. at Sos. Front ønsket å ha med analysen som ligger til grunn for det arbeidet NSU driver i arbeidsprogrammet. Sos. Front ble sterkt anklaget for maktmisbruk. Det er likevel verd å merke seg at Progressiv Front stemte for arbeidspro-

Vellykka aksjonsdag

Regnet i bredde og oppslutning må vi si at aksjonsdagen 12. mars til støtte for kravet om bedre studiefinansiering ble mer vellykket enn man kanskje kunne ha ventet på forhånd. I en tid preget av politisk passivitet også blant studentene, viste denne dagen at det fortsatt er mulig å få

skikkelig oppslutning om en markering av politiske krav. Et annet spørsmål er hvorvidt denne markeringen, med de aksjonsformer som ble valgt, var et effektivt middel for å få innfridd disse kravene. Eller har studentene i det hele noen slike midler?

Etter at forslaget om husleieboikott var blitt nedstemt her i Tromsø, ble det nå satset for fullt på å få en best mulig markering 12. mars. Mye av ansvaret ble pålagt arbeidsutvalgene, mens studentutvalget skulle lede, koordinere og stå for felles utspill. Dette opplegget viste seg å fungere bra, alle AU-ene ble aktivisert i arbeidet med å få istand markeringer på hvert sitt institutt.

Det var lagt opp til undervisningsboikott med diskusjonsmøter på samtlige institutter. Lengden på boikotten varierte, men inntrykket er at den stort sett var effektiv. Oppslutningen om møtene var jamt over større enn det som er vanlig for instituttallmøtene. Temaene som ble diskutert varierte også noe fra institutt til institutt, men gjennomgående var det den negative inntektsutviklinga for studentene og konsekvensene av denne som ble tatt opp. Samskipnadsorganiseringa ble også drøftet noen steder, og på IBG/IFF hadde man invitert samskipnadsdirektør Kaldhol til å holde innledning. På ISV innledet Irene Berteussen som representant for de NTL-organiserte ved universitetet. Ellers var det innledning fra medlemmer av SU/DG på samtlige møter.

Stand i Storgata hadde man også fått istand. Det ble i løpet av dagen delt ut ca. 1300 løpesedler, noe som oversteg selv optimistenes forhåpninger. Reaksjonene fra de forbigående var også til dels svært positive.

Man hadde også lagt opp til en underskriftsaksjon blant univer-

sitetets studenter og ansatte. Det nøyaktige resultat av denne vites ikke, men flere hundre underskrifter med støtte til studentenes krav ble ihvertfall oversendt statsråd Førde.

P.g.a. dårlig koordinering ble det ikke satt i gang noen postkortaksjon her i Tromsø slik det skjedde flere andre steder i landet. Dette er selvsagt høyst beklagelig, ettersom en slik aksjon — dersom den hadde vært gjennomført på alle læresteder — hadde vært en fin markering av våre krav overfor myndighetene.

På ettermiddagen hadde man så hovedallmøte med bl.a. oppsummering av aksjonsdagen. Frammøtet var her større enn det har vært på noe hovedallmøte på meget lenge, noe som skulle vise at denne saka engasjerte studentene.

Glemmes må det heller ikke at også elevene på lærerskolen aksjonerte med undervisningsboikott denne dagen, og at de bl.a. deltok i løpeseddelutdelingen på byen. Fra elevrådet ved Kongsbakken videregående skole fikk vi støtteuttalelse. En erfaring vi kanskje kan trekke er at det burde ha vært jobba mer med å få til felles aksjon med flere av de andre utdanningsøkende her i byen.

Ellers fikk vi også støtte for våre krav fra Tromsø lektorlag. Tidligere har som kjent både universitetsstyret og samskipnadsstyret vedtatt støtte til de samme kravene.

Det ble skrevet om aksjonen både i «Nordlys» og «Tromsø», og «Nordlys» hadde også et intervju med representanter for SU. Dess-

grammet og ønsket å ha folk på lønn i arbeidsutvalget. Det er gledelig at også Progressiv Front har innsett at det er et uholdbart prinsipp at «pamper» ikke skal lønnes.

For oss fra Tromsø var det jo også interessant å oppleve at det finnes andre studentpolitiske grupperinger enn Sosialistisk Front og Progressiv Front, slik som situasjonen er her i Tromsø. Litt større motsetninger skaper ofte litt mer liv i debatten.

DE ENKELTE SAKENE

Sakslisten var lang og ikke særlig spennende for dem som har fulgt med en stund. Det ble gjort vedtak under Universitets- og høyskolesaker på Grandsending på HF og SV fakulteter. En går i korthet mot de deler av reformene en mener vil bidra til å rasjonalisere utdanningen og gjøre det vanskeligere å forholde seg kritisk og trenge dypere inn i stoffet. En går mot oppdeling av fagene i vektallskurs. Det ble også gjort vedtak om Froskningspolitikk og forskerutdanning og på Samordning av høyere utdanning. Dette er saker hvor NSU er i ferd med å

prøve å utvikle en mer offensiv politikk for å møte de reformer som kommer. En ønsker ikke å stå på en entydig avvisning av disse reformene, det er hverken mulig eller ønskelig. Under Studentsosiale saker ble Utdanningsfinansieringsutvalgets innstilling tatt opp. Det ble gjort et vedtak som var helt i tråd med det NSU tidligere har stått på. En god del positive reformer som vil komme enkeltgrupper til gode, men for at vi skal godta det må kostnadsrammen heves slik at ingen grupper kommer dårligere ut enn de gjør i dag.

I et vedtak ble aksjonene mot statsbudsjettet oppsummert som vellykket. Det var i debatten en del uenighet om husleieaksjoner som aksjonsform.

Under Organisasjons- og informasjonssaker var de viktigste sakene NSUs organisasjonsform og NSUs avtale med samskipnadene.

Under organisasjonsdebatten var det stor uenighet. I vedtaket som ble gjort ble det lagt vekt på at en samordning og koordinering av arbeide i de ulike organ på de enkelte lærerstedene i dag var den

uten deltok Gerd Britt Strøm fra studentutvalget i et radioprogram som ble sendt på kvelden 12. mars.

Konklusjonen må altså bli at gjennomføringen av aksjonsdagen var vellykket ut fra de målsettinger man hadde satt seg. Inntrykket var at studentene innad sto samlet bak de krav og aksjonsformer som ble valgt, og utad fikk vi positiv presseomtale og merket ellers lite til den tidligere så utbredte studenthetens. Vi syns også det politiske innholdet i aksjonen kom riktig fram, i og med at kravene hele tida ble rettet mot staten, ikke mot samskipnadene.

Aksjonen var imidlertid en ren politisk demonstrasjon som verken hadde forhåpninger om eller mulighet for å tvinge staten til noe som helst. Det var ikke snakk om å «stille makt bak krav».

Situasjonen er vel også at vi som ei gruppe utenfor både produksjon og lønnet arbeid egentlig ikke har noen mulighet for å gjøre det. Samskipnadsorganiseringa er også en hindring mot å ramme staten direkte.

Perspektivet for studentbevegelsen må derfor være å bygge allianser med andre samfunnsgrupper som har interesser av en rettferdigere adgang til høyere utdanning. I dagens situasjon tror vi imidlertid aksjoner som den 12. mars har sin berettigelse og funksjon som en understreking overfor myndigheter og offentlighet av den uholdbare situasjon vi er kommet i, og av hva vi krever må gjøres for å rette den opp.

Studentutvalget.

måten en kunne styrke NSU organisatorisk på. I vedtaket om NSU og samskipnadene ble det understreket at samskipnadenes oppsigelse av avtalen med NSU ikke måtte føre til en reduksjon av bidraget til NSU. Det er opp til studentene å bestemme hvor stor del av semesteravgifta som skal gå til NSU. Det kan ikke godtas at økonomiske sanksjoner brukes for å presse NSU politisk.

Under internasjonale saker ble det vedtatt en resolusjon om Afghanistan og en resolusjon som støttet den danske studentbevegelsen i dens kamp for en tilfredsstillende studiefinansiering.

Vi som var der er glad det hele er overstått, det var hard møtedisiplin i tre dager. Om en skal si noe avsluttende ord om Landstinget må det vel være at studentpolitikken ikke er preget av de helt store motsetningene mellom de ulike grupperingene på de fleste sakene. Det største problemet er vel å nå fram til fler med politikken. Det er grunn til å legge enda større vekt på det i arbeidet lokalt i tida framover.

Delegatgruppa/NSU

Gudmund Vindland:

Likskjending - for meg en nødvendig sjølterapi

Gudmund Vinland ga høsten 1979 ut sin første bok, romanen «Villskudd — Sangen til Jens». Forfatteren skildrer de homofiles situasjon i samfunnet på en åpenhjertig og engasjerende måte, og boka har med rette

vakt betydelig oppsikt. Studentavisa har gjort et intervju med Gudmund Vinland under et besøk av forfatteren i Tromsø hvor han var invitert til et seminar om moderne norsk litteratur på ISL.

Sp.: Boka di var en av de som vakte størst oppsikt i høst. Skyldes det bare bokas tema, homofili, eller har det også noe med den måten du behandler temaet på?

Sv.: Selvfølgelig er det et tema som pirrer folks nysgjerrighet, men jeg tror ikke dette er den eneste grunnen til at boka selger. Og den selger bra, ca. 500 eksemplarer i måneden. Faktisk solgte den relativt dårligere i begynnelsen. Det er først etter at oppstusset om den har lagt seg, at folk begynner å kjøpe den. De ilte altså ikke til og kjøpte ei bok bare fordi den handlet om homofili, men kjøpte den først etter at jungeltelegrafene hadde gått om at dette var ei bra bok, ei bok som angår folk, både homofile og heterofile. For ett år siden kom det også ei bok som tok opp samme tema, men den ble salgsmessig en dundrende fiasko.

Sp.: Er det fortsatt en dristig handling å skrive så åpenhjertig som du har gjort, om et slikt tema?

Sv.: Jeg grudde veldig for utgivelsen. Det er jo ei veldig personlig bok, og jeg ventet nok atskillig kraftigere reaksjoner. Det gjorde nok andre også. Jeg hadde levert den inn til Gyldendal først. De ville ikke gi den ut, og det

skyldtes ikke minst at de fryktet å få en ny prosess på nakken. Men responsen har faktisk vært utlukkende positiv, med unntak av et sjikanøst angrep på meg fra Odd Eidem i Aftenposten. I forbindelse med at Jens Bjørneboe har stått modell til en av personene, beskyldte han meg for likskjending. Denne sjikanen er jeg imidlertid bare stolt av. Suksessen har vært en personlig seier for meg, og jeg er nå i full gang med å skrive en fortsettelse. Jeg holder også på med å skrive en slags science fiction-roman som foregår i Slottsparken og på Slottet i Oslo. Den kommer også til å bli sterk, kanskje kommer jeg til å bli trukket for retten for majestetsforbrytelse.

Sp.: Tror du boka di er med på å fjerne fordommer om homofile, eller tror du kanskje at noen bare vil få bekreftet og forsterket fordommene sine?

Sv.: Det er ingen helteroman selv om Yngve (hovedpersonen i boka) vinner fram til slutt. Jeg er opptatt av den frigjøringsprosessen han gjennomgår, og i skildringen av den må man være ærlig ellers er det ingen vits. A skjønne de homofiles liv og væremåte er kampen for homofil fri-

gjøring på ingen måte tjent med. Sannheten skal frigjøre Eder, det er det eneste bibelstedet jeg liker, det gjelder også i de homofiles kamp. Da får det ikke hjelpe at noen bare blir enda surere på homofile når de leser boka. Jeg velger sjøl å tro at boka virker frigjørende, forklarende og avmytologiserende. Jeg hadde venta reaksjoner fra kirkelig og psykiatrisk hold, men det har ikke vært et pip å høre. Jeg er overbevist om at de har lest den, men de tør ikke å gå ut med angrep på den fordi den er sann tvers igjennom. Ellers har jeg fått over 200 personlige brev, og alle er positive.

Sp.: Til tross for at hovedpersonen har det temmelig tøft med seg sjøl og omverdenen, så synes jeg dette er en «overskudds»-roman, en roman skrevet med en rappkjefta humor og med stor sans for situasjonskomikk. Det synes som du bevisst har forsøkt å unngå en sutrende syting over hvor undertrykte vi homofile er. En slags galgenhumor, eller hva?

Sv.: Latter og gråt er nært beslektet. Jeg velger stort sett å le, griner gjør jeg også, men jeg tror aldri jeg sutrer. Jeg føler veldig stor glede ved å fortelle. Sjøl om det er grusomt, så skal det ut. Det

er faktisk en slags måte å overleve på å bruke humoren som forsvarsvåpen. Sånn sett forsøker jeg med boka å snu en ulykke om til en bra ting.

Sp.: Du skildrer det homofile «in»-miljøet i Oslo som temmelig hardbarka. Det er jo vanlig at en undertrykt gruppe overtar mange av de negative verdiene fra de som undertrykker dem. Du skriver om utnytting, prostitusjon, voldtekt og undertrykking. Vil du si at dette nettopp er et resultat av at det er snakk om ei undertrykt gruppe?

Sv.: Ja, det tror jeg. At vi er undertrykt er i hvert fall sikkert. Til tross for at det har gått framover. Man regner med at det er ca. 5 % av Norges befolkning som har homofil legning, altså ca. 200.000 personer. Av dem er det ca. 3000 som er såpass åpne at de tør å delta på arrangementer innenfor den homofile bevegelsen, av dem igjen er det bare noen få hundre som tør skrive under på opprop og uttalelser som vi publiserer. Dette hemmelighetskremmeriet er veldig forståelig, men også veldig uheldig. Når man først åpner seg, er helvete løst. Personlig har jeg den erfaring at du blir respektert når du spiller med åpne kort.

Men til det egentlige spørsmå-

let, det er klart det er mye destruktivt og negativt blant homofile også, det var jo underlig om vi skulle være annerledes i så måte. Nå er den homofile bevegelsen splitta i to leire: den progressive og den reaksjonære. Den siste har isolert seg mer og mer omkring restauranten Metropol i Oslo. Den er et kjøttmarked og en frysedisk for seksuelle tilbud. En ekstrem dyrking av ungdommelighet og kropp, egentlig en flukt bort fra sin egen situasjon. Her er seksualiteten handelsvare og forholdet mellom menneskene så overflatisk og kunstig som vi kjenner det fra tilsvarende steder for heterofile. Men ellers arbeider den homofile bevegelsen trutt og tappert over nesten hele landet i sin politiske kamp for å bli akseptert på like fot med andre.

Sp.: Jeg opplever dette som en meget ærlig og autentisk roman. Du stikker ingenting under en stol og sjokkerer nok mange. Har det kostet overvinning å skrive den?

Sv.: Ja, spesielt første del. Den rører ved mye vondt som det har kostet mye å grave opp. Men det er en av de kvinnelige personene i romanen som har lært meg at det er nødvendig å grave opp lik, å arbeide seg gjennom det som skjedde den gangen ved å skrive

Forts. 11. side

TROMSØ BRENN!

Av Rune Hagen

En kald vinterkveld like før jul, gikk det første treff i Rockeklubben i Tromsø av stabelen. Endelig hadde vi fått et alternativ til den etablerte musikkmafiaen og den drepende kjedelige Prelatenjazzen. Det er kanskje ikke alle som er klar over at vi nå har en egen rockeklubb i Tromsø, men i nærmere et halvt år har klubben fungert utmerket med opptil ti rocketreff. Her har nye Tromsø-grupper fått slippe til, og publikum har fått oppleve ikke så rent få overraskende gode debuter. Klubben har hittil stort sett avvirket sine rocketreff på Rio Bravo — et lokale som egner seg godt til formålet.

Ei av rårokke-gruppene i Tromsø — Norgez Banck, for øvrig fast inventar i rockeklubben — har oversatt en gammel Clash-låt som er blitt til «Tromsø brenn av kjedsomhet». Etter at rockeklubben kom igang, er kjedsomheten ikke så påtakelig lengre.

Man er nærmest fristet til å oppfordre ei av de etterhvert så mange rårokke-gruppene i Tromsø til å lage en norsk versjon av en nyere Clash-låt. «Tromsø kaller» bør oppfordringa bli. Ja, Tromsø kaller på provinsen og passiviserende undergrunnsmiljøer. Studenter- og annet mellomlagspakk bør bl.a. se til å komme seg opp fra det passiviserende Prelatenkjellermiljøet og bli med på po-

going i rockeklubben. Gjør noe med kjedsomheten — tilbudet er der! Drit i den romantiserende nostalgiske mimringa og den kraft-patriotiske provinsialismen. Pønk er trivelig — Jazz er farlig!

Fredag før påske var det duket for et nytt treff i rockeklubben — denne gangen på Brenn-kantina. Ikke helt de rette omgivelsene slik som på Rio — men rockefolka klarer også å gjøre noe ut av sterile universitetslokaler. Her blei det pogoing for alle penga (for øvrig svært rimelig å komme inn). Klubben kunne denne fredagskvelden lokke med Folkefiendan (fra Nordreisa), Sot Hevn og sjølsagt Norgez Banck fra Tromsø. For tredje gang dukket Folkefiendan heller ikke opp i kveld. Er gruppa bare en bløff eller er det et nytt PR-trick? Rockefolka i Tromsø begynner å bli utålmodige og krever svar fra provinsen.

Sot Hevn åpnet det hele med en del Ramons og Sex Pistols inspirerte låter. Stemninga var upåklagelig, dansegulvet blei raskt fylt opp med pogoing-glade folk, og gruppa spilte drivende godt.

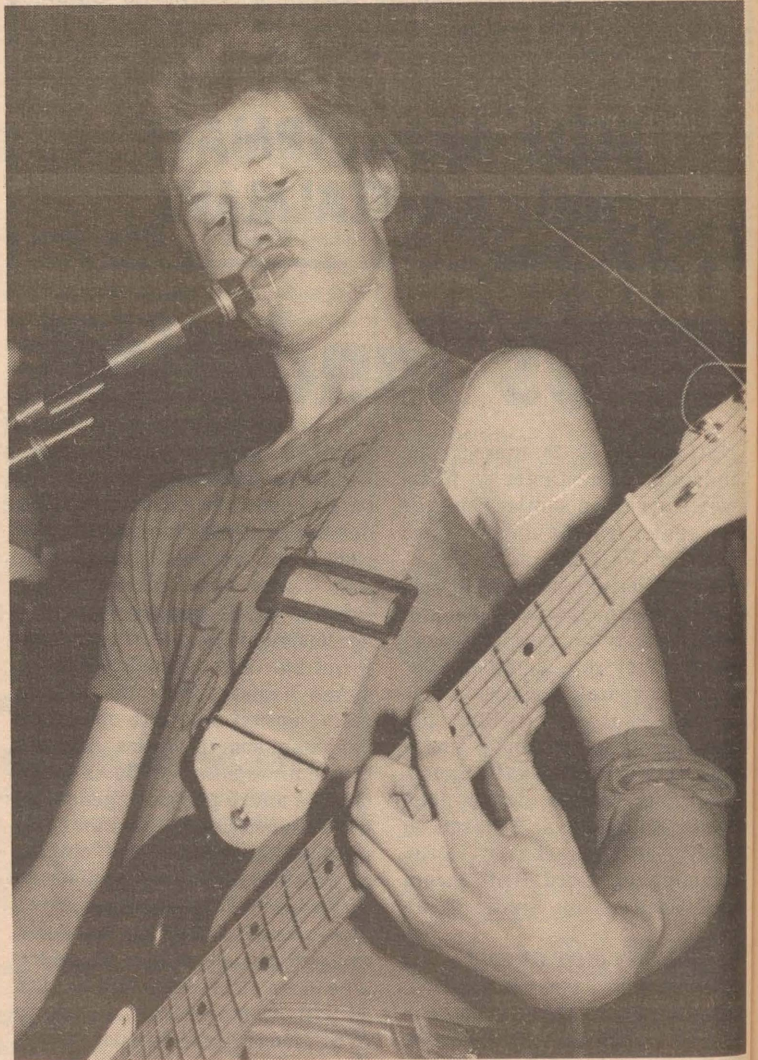
«Du-du e ei rotta/du-du e en sleip soss/Du står i Unge Høyre/Du kan gå å henge dæ/reis te helvete». Slik var poesien i Sot Hevns første sjølsnekra låt. Og låten er betegnende for det denne lovende gruppa ellers lager. «Studentavisa» slo av en liten prat med de fire 15-åringene i bandet.

De forteller at gruppa kom igang i januar, at de henter mye inspirasjon fra pønkgrupper slik som f.eks. Sex Pistols.

— «Men vi prøver å lage vår egen stil med egne saker». Gruppa har et sterkt ønske om å få spille på Hard Rock Cafe i Trondheim, for der skal det visstnok være enda bedre rockestemning enn i Tromsø. Sot Hevns største ønske er imidlertid å få spille inn ei singleplate.

— «Vi trenger bare et par timer i studio for å få innspilt noen egne, skikkelige saker». Og dermed skulle oppfordringen til platestudioet på Kvaløya være gitt. Gruppa har nok av sjøllagde låter å ta av. Foruten den omtalte «Du e ei rotta» merket vi oss «Vi skal ta sot hevn», «Purken», «Det bor ei ... på Skaugum», «18 år», «Skole» og en hel rekke anti-disco låter. De forteller at det er svært vanskelig å få spillejobber i Tromsø, sjøl om rockeklubben har rettet litt på dette beklagelige misforhold. Øvingslokalet deres finnes på Gyllenborg skole — men en sint og sur vaktmester her hindrer dem i å få brukt det volum de trenger for å få det riktige aggressive preget over låtene.

Palmesøndag deltok Sot Hevn i NMs distriktsfinale for rockeband som blei avvirket i Krokenhallen. Det må betegnes som ei fjær i hatten for gruppa da de blei uplassert i denne sleipe konkurransen. Men så blei jo dette usmakelige showet

«Sot Hevns gitarist».

arrangert av «Det Nye» og Pepsi-Cola med bl.a. den kjente Arve Heggem i den såkalte fagjuryen. (sic!) Sot Hevn var også et av de friske pust under årets Tromsø-låt — ikke sant? Vi ser fram til å høre og pogoie til gruppa igjen. Men slik musikk høres foreløpig bare i rockeklubben og ikke på Prelaten.

Så kom dere opp fra kjelleren — du er aldri for gammel til å bli med i Tromsø rockeklubb.

Det skulle vært skrevet mye om Norgez Banck (som stadig blir bedre) og deres låter med klar adresse til Tromsø Kommune, Erlend Rian o.s.v. Men det får vi komme tilbake til seinere.

KVIFOR GJEKK SOVJET INN I AFGHANISTAN?

I diskusjonen om den sovjetiske invasjonen i Afghanistan, har mesteparten av merksemda blitt retta mot Sovjets internasjonale (ekspansjons)motiv og konsekvensane for forholdet mellom aust og vest. I eit par artiklar i det engelske tidsskriftet «New Left Review» har Fred Halliday (forfattar av m.a. ei nyleg utkomne Pax-bok om Iran), lagt fram verdifull informasjon om den interne utviklinga i Afghanistan dei siste åra. Eg skal her referere ein del av synspunkta til Halliday fordi dei er nød-

vendige å ha med seg for å forstå invasjonen.

Alt på 50-talet fekk Afghanistan (dengong eit monarki) mesteparten av den økonomiske og militære stønaden sin frå Sovjet. (Hadde monarkiet framleis vore ved makta ville truleg situasjonen vore langt lettare for Sovjet i dag. Det er derfor bare vas at hovudmotivet til Sovjet var å forsvare den «revolusjonen» som var i gang i landet — slik m.a. NKP har hevda.)

REVOLUSJON UTAN BASIS

I april 78 kom Folkets Demokratiske Parti (FDP) til makta ved eit statskupp. Sovjet hadde truleg lite med dette å gjere. Men den dåverande regjeringa førebudde ein storstilt offensiv mot venstresida — støtta m.a. av Iran. Såleis lydde overskrifta på ein artikkel i Washington Post 13. mai 1979: «The Shah, Not Kremlin, Touched Off Afghan Coup.» Som kjent var sjahen rusta opp av USA til å ta vare på imperialismens interesser i området kring den persiske gulven. Ei relativt fåtallig venstreside med hovudbasis i intellektuelle skikt i byane, såg ikkje anna alternativ enn å overta statsmakta gjennom eit kupp. Denne venstresida sette seg føre å reformere det svært fattige og tilbakeleggande afghanske samfunnet, men greidde aldri å få brei

folkeleg stønad for reformprogrammet sitt.

På papiert var det snakk om progressive, demokratiske reformer: kulturelle rettar til nasjonale minoritetar, forbetra stilling for kvinnene, spreiding av helse- og utdanningsinstitusjonar (90 % analfabetisme), stryking av gjeld for fattigbønder, øvre tak på storleiken av jordeigedom. Reformene utfordra sjølvstøtt interesse til dei større jordeigarane og mennenes privilegerte stilling.

Men med sin mangel på basis på landsbygda (der 87 % av folket bur) fall regimet tilbake på ein byråkratisk-administrativ måte å gjennomføre programmet sitt. Ved å ta lite omsyn til særtekk ved det afghanske landsbygdsamfunnet, kom dei snarare til å provosere fram motstand frå dei gruppene dei måtte hatt støtte frå for å lukkast.

Dei problema dei kom til å stå overfor var m.a.: 1) at klassemotsetningane på landsbygda er filtrert gjennom etniske, religiøse og stammemessige bånd. 2) Tradisjonelt uavhengige fjellstammer som var vane med å føre væpna kamp mot alle sentralregjeringar gjorde det same nå når FDP prøvde å omfordele jorda, utvide kontrollen sin og hindre smugling. 3)

Tradisjonelt har Afghanistan vore eit samfunn der konfliktar blir avgjort med våpen. Dei «kontra-revolusjonære» kreftene har sin del av ansvaret for den sterke opptrappinga av valdsbruken ved å byrje med systematisk nedskyting av alle FDP-medlemmer dei kom over. Desse problema blei ytterlegare forsterka av mangelen på demokrati i FDP, den islamske revolusjonen i Iran og utanlandsk stønad til opprørar-

ane, både frå Pakistan og frå tidleg i -79 også Kina.

KONFLIKTANE BLIR OPPTRAPPA

Eit reformprogram som i utgangspunktet var progressivt hadde altså kome heilt skeivt ut gjennom ein kombinasjon av motstand frå reaksjonære krefter, og ein byråkratisk politikk som gjorde muleghetane for folkeleg oppslutnad om reformene stadig dårlegare.

Etter eit maktskifte i regjeringa i mars 79 (Amin blei nå statsminister) blei det opna for eit langt sterkare sovjetisk engasjement. FDP sette nå systematisk inn militærmakt mot alle teikn på opprør og motstand. I nokre høve blei heile landsbyar bomba.

Innan sommaren -79 var landet nærast i borgarkrigstilstand, med tillop til oppstand også i byane. I

september -79 var det eit nytt oppgjær i regjeringa som Amin gjekk styrka ut av. Bak denne episoden er det mykje som tyder på at Sovjet prøvde å fjerne Amin for å erstatte han med Taraki og gjenom han føre ei meir forsiktig line. Sovjet må ha innsett at ei regjering leia av Amin var ute av stand til å stå imot dei muslimske opprørsstyrkane støtta av Pakistan, Kina (og kanskje også direkte av CIA). Då det ikkje lukkast å fjerne Amin ved å organisere ei samansverging innan dei væpna styrkane, valde dei då å ta fullstendig militær kontroll ved å sende inn store troppestyrkar i des. -79. Amin blei avsett, myrda og erstatta med Babrak Karmal. (Taraki blei meldt død like etter september-hendingane). Alternativet var å trekkje seg heilt ut og over-

Forts. 11. side.

Uttalelse fra SAIH om ny økonomisk verdensordning

Studentenes og Akademikernes Internasjonale Hjelpesfond (SAIH — den organisasjonen du bør støtte med en tier ved semesterstart) arrangerte i slutten av mars sitt råds-møte på As. I tilknytning til dette møte, ble det arrangert et seminar om Ny Økonomisk Verdensordning (NØV). Emnet ble belyst fra forskjellige synsvinkler: Den historiske bakgrunn for NØV-kravene, hvordan disse krav passer inn i ulike utviklingsmodeller, LOs syn på NØV, Norges politikk på feltet og industriforbundets syn på saken.

På bakgrunn av disse innledningene og den påfølgende debatt, vil SAIH uttale følgende:

SITUASJONEN I DAG

Vi har bak oss to «utviklings-tår». I denne perioden er de fattige blitt fattigere, og de rike har fått mer. Nærmere en milliard mennesker lever i sult og mange av disse er barn som vil vokse opp med mangelsykdommer og varige psykiske mén. Over 300 millioner mennesker er arbeidsledige, og et overveldende antall er analfabeter. Denne situasjonen er totalt uakseptabel og må snus om det ikke skal ende med en katastrofe. Men ikke med almisser fra

de rikes bord. Bare forpliktende avtaler som kan fremme en uavhengig økonomisk og politisk utvikling i u-landa, reell nedrustning og en bevisst styring av verdensøkonomien, kan endre den skjeve fordelingen av jordas ressurser og produksjon.

INTERNASJONALE HOVEDKRAV

Det siste utviklingsstadiet har u-landenes krav om en ny økono-

misk verdensordning blitt debattert. Det hersker ikke full enighet om hva som menes med begrepet. NØV er blitt et slags samlebegrep for de fattiges lands aspirasjoner om et mer rettferdig internasjonalt økonomisk system. Gjennom de utallige internasjonale forhandlinger som har vært ført, har det imidlertid utkrystallisert seg følgende hovedkrav:

- Høyere råvarepriser.
- 25 % av verdens industriproduksjon skal foregå i u-land innen år 2000.
- En omstrukturering av verdenshandelen.
- Økte overføringer av finansielle ressurser til de fattige land.
- Adgang til i-landenes markeder.
- Kontroll med de transnasjonale selskaper.

Gjennom internasjonale mammut-konferanser, er det nåværende systems mangler blitt definert og beskrevet, og verdens oppmerksomhet er blitt rettet mot problemene. Det har vært enighet om at noe nå må gjøres, og det er blitt vedtatt omfattende prinsipp-resolusjoner og handlingsprogrammer. Men ingenting av dette er hittil omsatt i praktisk politikk. Det er mangel på politisk vilje i industriland, særlig til de tiltakene som sees på som inngrep i dagens markedsøkonomi.

SAIH's HOLDNING

SAIH er av den oppfatning at for å endre den skjeve fordelingen av goder i verden, må følgende krav oppfylles:

- 1) Vi må få en aktiv omfordelingspolitikk innen det enkelte utviklingsland. Nykolonialistiske regimer, der eliter samarbeider med vestlige økonomiske interesser og flernasjonale selskaper om egeninteresser, fremmer ikke utvikling eller frigjøring. Det må stilles krav til det enkelte land om

bedre utdanning, økt sosial utjamning om fordeling av jord og full kontroll med eller nasjonalisering av utenlandske eiendommer.

2) Det må eksistere klare politiske og faglige rettigheter i det enkelte land. Det må stilles krav til fagorganisering, bevisstgjøring, arbeidsmiljø, arbeidsavtaler, lønninger og trygder.

3) Det enkelte land må føre en politikk som ivaretar kvinnenes rettigheter og bedrer deres stilling.

4) En omstrukturering av verdensøkonomien er umulig uten en kontroll med de transnasjonale selskapene, slik at de verken skal kunne kontrollere produksjonen eller torpedere en sosial utjæmningspolitikk, slik som vi f.eks. så det på Jamaica.

5) De varer som produseres og de råvarer som utvinnes må komme den brede befolkningen til gode. Så lenge den beste jorda i u-land benyttes til å dyrke kaffe og andre luksusvarer til industriland, er det vanskelig å få til en rettferdig fordeling av verdens ressurser.

SAIH vil be myndighetene nøye vurdere hvordan de kan føre en konsolidert og mer aktiv innenriks- og utenriksøkonomisk politikk som kan bidra til internasjonal styring over den totale verdensøkonomien, og føre til såvel nasjonal som internasjonal utjamning.

Sosialistisk 1. mai

Vær med å gjenreis det 3. alternativ

DET FØRSTE ALTERNATIV: SAMORG

SV i Tromsø fant i år ikke å kunne slutte seg til Samorgs opplegg for markering av 1. mai. Om begrunnelsen heter det i brevet til Samorg:

«Arsaken er naturlig nok uenighet om det politiske grunnlaget for dagen. Vi mener det er viktig å markere fellesskapet i arbeiderbevegelsen på en dag som 1. mai, men det må være en markering for noe og mot noe, ikke en prinsipplos oppslutning om et felles arrangement.

Ut fra vår politiske vurdering er det i år viktig å markere motstand mot

1. oljeboring nord for 62 n
2. utbygging av Alta-Kautokeino vassdraget
3. lagring av fremmed militært utstyr i Troms
4. Sovjets invasjon i Afghanistan.

I tillegg kommer selvsagt en rekke andre saker, både i forbindelse med tariffoppgjøret og lokalpolitikken for øvrig.

Men på disse 4 hovedsakene var det et absolutt vilkår at det ikke ble stilt motstridende paroler.

Når Samorgs 1. mai-komite ikke er villig til å imøtekomme dette kravet, eller i det minste å inngå i en politisk diskusjon om disse sakene, finner vi ingen annen mulighet enn brudd. Vi mener at et 1. mai arrangement med ja og nei til oljeboring, ja og nei til Alta-Kautokeino-utbygging o.s.v. bidrar til å undergrave hele grunnlaget for 1. mai som en politisk markeringsdag.

Når Samorg-formannen i brev til de politiske partiene maner til

kamp mot «høyrekraftene i samfunnet» er dette vel og bra, men da bør han også inkludere store deler av Arbeiderpartiet og dets politikk.

Tromsø SV har alltid satt pris på at fagbevegelsen skal ha initiativet 1. mai og ikke bare følge AP-direktivene. Men en partipolitisk uavhengig fagbevegelse må også kunne markere seg i mot deler av regjeringspartiets politikk når det er nødvendig.

DET ANDRE ALTERNATIV: FAGLIG 1. MAI FRONT

Fra Faglig første mai front har vi også fått henvendelse om enhetsarrangement. Heller ikke dette ser vi som noe alternativ i Tromsø SV. Riktignok er det i år flere saker hvor SV og AKP/RV/FFF er enige. Det gjelder først og fremst: nei til oljeboring, og utbygging av Alta-Kautokeinovassdraget. I tillegg har FFF/RV/AKP moderert seg kraftig når det gjelder paroler hvor det tidligere var stor uenighet (vurderingen av Kina-Vietnam-Kampuchea, supermaktsteorien, Svalbard o.s.v., o.s.v.) Til og med sosialismen er kommet til heder og verdighet igjen — etter å ha vært ønsket i mange år og reservasjonsretten er foreløpig ikke kjørt i forgrunnen.

Når SV på tross av dette ikke anser FFF som et alternativ, har det sammenheng med politikken til det dominerende element i toget, nemlig RV/AKP m-l. AKP/RV har i stadig sterkere grad markert seg for militarisme og opprustning, mens SV ønsker et arrangement som har helt klar profil mot opprusting, militarisme, NATO og kald

krig. FFF har en høyst uklart holdning til disse viktige spørsmålene med en parole (mot atom-oppustning i øst og vest), og dette gjenspeiler bare AKP's og RV's negative holdning.

I løpet av det siste halvåret har det vært tre større politiske utspill som alle retter seg mot militarisme, NATO og kald krig.

I Aksjon mot Atomvåpen var AKP/RV ikke villig til å delta, fordi aksjonen ikke rettet seg like mye mot Sovjet. Både lokalt og sentralt boikottet AKP/RV denne aksjonen, på tross av at den tok sikte på å påvirke en av de mest skjebnesvangre beslutninger i etterkrigstida, nemlig stasjonering av nye og mer effektive A-våpen i Vest-Europa til bruk mot Sovjet.

Under øvelse «Anorak Express» og debatten omkring forhåndslagring av tungt militært NATO-utstyr i Nord-Norge, har det flere steder vært markeringer med krav om Norge ut av NATO. AKP/RV har heller ikke deltatt her — på samme måte som de konsekvent har nedlagt «Norge ut av NATO-arbeidet» de siste åra. (Trolig er det ikke lenge før de gjør som en del av søsterpartiene og går varmt inn for NATO.

Endelig har det vært en aksjon med parolen Kvinner for fred, med initiativtakere fra både Venstre og AP, SV, NKP og uavhengige. Men AKP/RV har igjen stått utafor. AKP/RV's bidrag har istedet vært å gå inn for kvinner i forsvaret! som et ledd i likestillinga. Ja, 8. mars gikk de til og med så langt at Kvinner for fred-parolen ble nektet å delta i toget.

For dem som ennå er i tvil, les Hermann Kristoffersens innlegg i «Nordlys» 26. februar: «Europa må forberede seg på et sovjetisk angrep. Norge trenger et sterkere forsvar.»

Mens AKP/RV framholder trusselen fra Sovjet og behovet for opprustning, er SV og flere med oss opptatt av at denne formen for krigshissing og opprustning snart kan ta livet av oss alle. Krigsfaren vi står overfor er ikke en spennende eventyrkrig på Svalbard — men en atomkrig på europeisk jord med utslettende virkning.

Derfor har «sosialistisk 1. mai» paroler som retter seg mot: stormaktspolitikken (enten den utøves av USA, Sovjet eller Kina), med krav om avspenning.

— mot kapprustinga og Norges deltakelse i Nato.

— mot lagring av tyngre militært Nato-materiell i Nord-Norge.

— mot ressurs-sløseriet i forbindelse med våpen-kappløp, — med krav om våpenmilliardene til mat.

Dessuten en parole om aktiv støtte til aksjonen «Kvinner for fred.»

DET 3. ALTERNATIV: SOSIALISTISK 1. MAI

Det gjenstår da for Tromsø SV å ta initiativ til et tredje alternativ: Sosialistisk 1. mai, slik vi har måttet gjøre tidligere når vi ikke har kunnet slutte oss til verken den sosialdemokratiske eller den stalinistiske delen av arbeiderbevegelsen.

Foruten de parolene som er nevnt ovenfor, vil toget få følgende paroler:

— Arbeidermakt mot kapitalmakt — for sosialisme.

— Nei til oljeboring nord for 62

— Varig vern av Alta/Kautokeino-vassdraget

— Sovjet ut av Afghanistan

— Støtt frigjøringsbevegelsene i kampen mot imperialismen (PLO, SWAPO i Namibia, Eritrea, Chile)

— Arbeid til alle — 6 timers arbeidsdag

— Ja til lavtlønnsoppgjør — nei til knebling av den frie forhandlingsretten.

— Lik rett til utdanning — bedre studieordning.

— Styrk primærhelsetjenesten — bygg ned de store institusjonene.

— Flere barnehager i Tromsø

— Drift av krisesenteret — offentlig ansvar.

— Flere fritidstilbud — støtt ungdommens egne tiltak.

For å få en klarere markering vil det bli disse parolene, og ikke en hærskare som tidligere.

Vi ønsker samarbeid med alle uavhengige sosialister som mener at fred og avspenningspolitikken er et av de viktigste spørsmålene i dagens Norge. Invitasjonen vil ellers bli sendt til fagforeninger og organisasjoner.

VÆR MED Å GJENREIS DET 3. ALTERNATIV: ET SOSIALISTISK, ALLIANSEFRITT NORGE, UAVHENGIG AV STORMAKTENE.

SLUTT OPP OM SOSIALISTISK 1. MAI 1980!

Styret/Faglig utvalg Tromsø SV

Oljegruppa i snm: HVA NÅ?

snm er en sammenslutning av natur- og miljøverngrupper over hele landet. Det er frittstående grupper som arbeider med miljø saker av ulik art såsom atomkraft, vassdragsutbygging, bygdemiljø

og ikke minst oljeboring. Fellesorganisasjonen er flat i sin struktur og har et landsstyre, landsmøte og sommerleir. Der drøftes felles anliggender og samordnes planer.

Vi vil gjerne legge vekt på at i snm er det SAKA som står i sentrum og kommer først. Sjøl om det er anledning til å melde seg inn i snm som enkeltstående medlem, så er det ikke dette som er hovedregelen. Utgangspunktet er oftest ei miljøvernsak som noen folk mener der bør gjøres noe med. De kommer sammen og danner ei gruppe. Så melder de GRUPPA inn i snm, hvis de mener det har noe for seg. Mange grupper tar opp lokale saker, mens andre slutter seg til landsomfattende saker som oljeboring og atomkraft.

Oljegruppa i Tromsø er ei gruppe av den siste typen. Alle oljegruppene som eksisterer og har eksistert i landet har i hovedsak vært retta mot planene om oljeboring utenfor Nord-Norge. Det var få som var så tidlig ute at de rakk å uttale seg stort om virksomheten i Nordsjøen før den var godt og vel i gang. Men under Bravo-utblåsningen oppsto mange nye grupper, og Nordsjøen sto et stund i fokus.

UBEGRUNNA OPTIMISME

Antallet oljegrupper i virksomhet til ei hver tid varierer sterkt med aktiviteten på regjeringnivå. Etter Bravo var det som nevnt høysesong. Men så dabbet det av, fordi folk mente at NA kunne det ikke bli snakk om noe boring i nord på ei god stund.

Men dette viste seg altså å være lite fundert optimisme. Vi har å gjøre med sterke krefter og desperate folk. Her i Tromsø har det vært oljegruppe i tilnærmet kontinuerlig virksomhet siden i midten av 70 åra med varierende antall medlemmer og aktivitet.

1979 stod i Altaelvas tegn og mange miljøvernaktivister engasjerte seg fullt ut i den kampen. Men etter hvert som borestart nærma seg, kom stadig flere folk strømmende tilbake til «anti-Gjerde-gjengen» og man arbeidet jevnt og trutt med propaganda og motinformasjon.

Etter jul var det en liten tendens til at folk roa seg ned igjen. Etter de rapportene som da slapp ut om beredskapsstyret, var det svært

mange folk på gata og noen aktive motstandere som mente at NA blir det i hvert fall utsatt.

FEIL IGJEN!

Og grunnen til at vi har beskrevet det foregående såpass detaljert, er at vi i øyeblikket befinner oss i en lignende situasjon.

Etter ulykken i Nordsjøen møter vi nettopp de samme kommentarene fra folk når vi står på stand. Etter DETTE må da de «ansvarlige» myndigheter ta rev i seilene.

Og noen mener at etter siste stortingsvedtak som endelig bekrefta borestart i 1980 stikk imot sine egne forutsetninger fra mai-vedtaket i fjor, så er det ikke mere vi kan gjøre.

La oss ta det siste først.

Med den regjeringkonstellasjonen vi nå har, hvor vi kjenner igjen AP-Høyre koalisjonen fra EEC-tida, kunne vi ikke på noe tidspunkt venta anna vedtak. Så det kom ikke overraskende på oss. Derfor gjør dette Stortingsvedtaket hverken fra eller til for oss.

Forts siste side

Sosialistisk 1. mai

Energimeldinga — den sterkestes rett

De avsnittene i meldingen hvor det forespeiles en redegjørelse for samenes rettslige situasjon, er særdeles mangelfulle, men viser likevel en klar tendens.

SAMENES STATUS

På tross av at samenes folkerettslige status som urbefolkning stadig er blitt sterkere poengtert i den offentlige debatt, både fra samisk og annet hold, er det tydelig at departementet ønsker å unngå disse spørsmålene når det skal gjøre rede for samenes rettslige stilling i forbindelse med den aktuelle utbyggingssaken. Vi får et klart inntrykk av at det legges vinn på å få Alta/Kautokeino-saken over i historien ved hjelp av de samme juridiske knep, og de samme fortielser, som vi er vant med fra tidligere saker der staten eller private interesser har tillegnet seg naturherligheter i Sameland.

DET JURIDISKE ANSVAR

Så langt Alta/Kautokeino-utbyggingen angår samene, fremstiller departementet det som om saken gjelder et begrenset inngrep i rettighetene til et visst antall reindriftsutøvere, og at dette forsvært er et konvensjonelt juridisk spørsmål som kan løses ved ekspropriasjon, skjønn og erstatning. Rett nok har NVE og staten heller ikke håndtert denne konvensjonelle delen av saken på tilberlig vis i planleggingsfasen,

men det er ikke det verste. Verre er det at i henhold til eksisterende rettspraksis tiltar staten seg også rett til å avgrense sitt ansvar til det å gjøre opp for seg i hver enkelt ekspropriasjonssak. Den anser seg dermed berettiget til ikke å ha juridisk ansvar for de samlede konsekvensene av gjentatte inngrep over tid — for det samiske folks eksistens. Den fraskriver seg plikt til å informere Stortinget og almenheten om disse konsekvensene også i den foreliggende stortingsmeldingen.

Det å avgrense hver enkelt sak på denne måten og unnlate å påvise den samlede konsekvens de får, er for det første underslag av informasjon. Det er også i strid med vanlige oppfatninger om rettfærdighet og i strid med folkerettslige prinsipper.

STATEN SKAPER AVMAKT

Det burde være kjent og forstått at denne uholdbare juridiske praksis, sammen med de mange andre formynderordninger som fratir samene mulighet til selvråderett, øker følelsen av avmakt, splitter den samiske opinionen og vanskeliggjør oppbyggingen av samisk fellesskap og solidaritet. Det er derfor både moralsk og juridisk uakseptabelt at staten fremdeles ser seg tjent med å heste fordelene av den avmaktssituasjonen den selv har skapt — og ser seg tjent med å forholde seg som om samene er et folk uten folkerettslig beskyttelse.

Alta/Kautokeino-utbyggingen vil dermed kunne føye seg inn i rekken av saker som er «løst» ved hjelp av en juridisk praksis som i sin konsekvens gradvis har redusert samisk råderett over det territorium og de naturressurser som de må ansees å ha en historisk rett til og som deres historiske eksistens som et eget folk hviler på.

DEN STERKESTES RETT

De spørsmålene som reiser seg om hvorvidt Alta/Kautokeino-utbyggingen er i samsvar med, eller strider mot, de folkerettslige prinsipper som Norge bekjenner seg til, er ikke utredet i meldingen. På den annen side er det nevnt i meldingen at det fra samisk hold er reist krav om utredning av samenes folkerettslige stilling og samenes rett til land og vann i Finnmark, og staten, for sin del,

men uten begrunnelse, sier seg også å ha behov for «en generell avklaring av samenes rettigheter og interesser». Siden forslaget om utredning om dette punkt overhodet nevnes i stortingsmeldingen — og vel å merke uten videre begrunnelse — er der ingenting som taler mot vår antagelse om at forslaget utelukkende er et forsøk på å dempe samenes voksende utålmodighet. Der er m.a.o. ikke grunnlag for å anta at det er fremsatt på bakgrunn av en ny forståelse av den uholdbare juridiske og samfunnsmessige situasjon på dette område. — Det er i denne forbindelse symptomatisk at disse fundamentale folkerettslige spørsmål i meldingen fremsettes som et a propos — løserevet fra enhver saksmessig sammenheng med utbyggingen. De fremstilles dermed for Stortinget og almen-

heten som en annen sak — som spørsmål som ligger utenfor det foreliggende sakskomplekset og er selve utbyggingen uvedkommende.

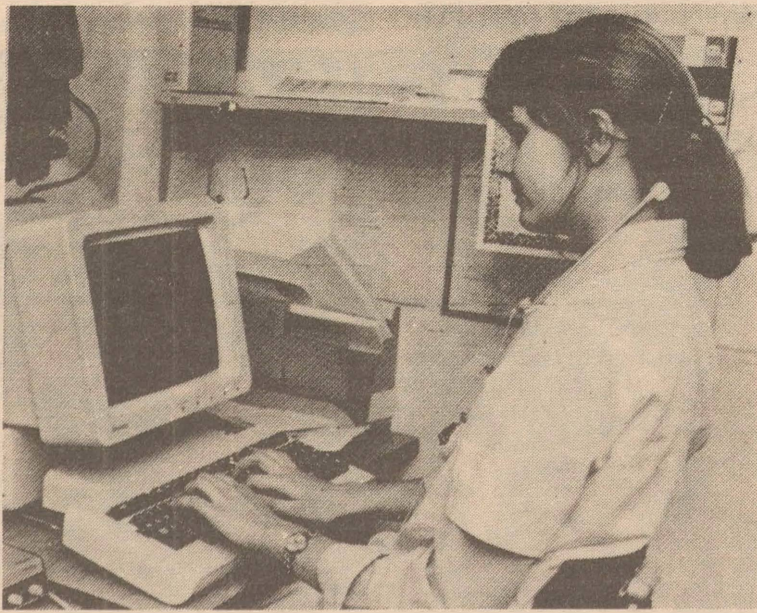
Den praktisering av lov og rett, og manipulasjon av informasjon som det legges opp til i denne meldingen er dermed til syvende og sist et eksempel på den sterkestes rett. Den sterke part — som har lovgivningen og praktiseringen av loven i sin makt, tiltar seg også rett til — ved å late som om legitimiteten er etablert ved en lovlig ekspropriasjon — å fortie de mer fundamentale, langsiktige konsekvensene slike eksploateringer har for det samiske folk. Det er beklagelig om Stortinget igjen aksepterer en slik fremgangsmåte, og det er særdeles skadelig for forholdet mellom samer og nordmenn. H. Eidheim.

6 timers arbeidsdag for alle et viktig krav 1. mai —

Det foregår i dag en internasjonal mobilisering for kortere arbeidsdag. Men den norske LO-ledelsen avviser dette kravet, og mener at ei ekstra feriedag istedet for kortere arbeidstid er veien å gå. Dette mener vi er en feilaktig prioritering i den situasjonen vi nå befinner oss i.

— Vi står i dag midt oppe i ei tid med innføring av ny datateknologi som vil rasjonalisere arbeidsplasser. Samtidig befinner vi oss i ei økonomisk krise. Vi må dele det gjenværende arbeidet på flere. Vi vil ikke ha et samfunn der bare de mest effektive får jobb.

— Videre vil 6-timers arbeidsdag kunne erstatte deltidsarbeid. Dette er viktig fordi arbeidsfolk som i dag jobber deltid ikke er tilstrekkelig sikret. De er ofte de første som må gå i tilfelle innskrenkninger og har ofte ikke de samme rettigheter som heltidsansatte. Et annet viktig poeng er sjølsagt at de aller færreste som har deltidsarbeid kan forsørge seg sjøl og barn på ei deltidslønn. Spesielt gjelder dette innenfor typiske

kvinneyrker. 6-timers arbeidsdag er et nødvendig skritt for økonomisk sjølstendighet.

— Forutsetninga må naturlig nok være at kortere arbeidsdag ikke fører til reduksjon i lønningene. Heller ikke kan vi godta at ei forkorting av arbeidsdagen fører til et forverra arbeidsmiljø med økt stress og arbeidspress. Ved innføring av 6-timers dag må fagbevegelsen kreve nødvendige

nyansettelser, omlegging av arbeidsrutiner og gå inn for en teknologi som letter slit og ikke skaper økt fremmedgjøring.

— Kortere arbeidstid er ikke minst en nødvendig, om enn ikke tilstrekkelig betingelse for å oppnå større likestilling. Men i det minste vil en kort arbeidsdag for alle gi større muligheter også til menn når det gjelder ansvar for

Forts. 11. side

Alta-Kautokeino-vassdraget må vernes!

Regjeringa hadde en god mulighet til å vise ansvarlighet og treke seg i Alta-saken. Men Finnmark arbeiderparti og Bjartmar Gjerde ser ut til å ha presset igjennom nok en utsettelse av tilbaketog. Uansett hvor mange gode argumenter og nye momenter som legges fram, så fortsetter Gjerde å snakke om 21 reinsdyr, som om ingenting har hendt siden Stilla og sultestreiken. Det betyr, at den slags bulldoser-mentalitet, som nekter å ta hensyn til samiske rettigheter, og som nekter å ta hensyn til naturens lover, bare forstår det den må forstå.

Folkeaksjonen har siden starten satset på både argument og aksjon. Sjølsagt håper vi at det ikke skal bli nødvendig med nye aksjoner, men vi er vel forberedt på at det kan komme nye uforstandige vedtak fra Stortinget. Det ser ut til at industri-komiteen satser på å legge fram sin innstilling midt i mai, slik at stortinget kan behandle saken før sankthans. Det er lite sannsynlig at Cappelen vil utkommandere politiet midt i sommerferien, slik at det mest sannsynlige tidspunkt for evt. forsøk på å starte arbeid i terrenget er seinhøstes.

Det er ti år siden folk i Masi stanset planene om å demme ned landets mest typiske samebygd. Det er et år siden (snart), at Folkeaksjonen stanset maskinene i Stilla. Og det er vel et halvt år siden sultestreiken foran Stortinget tvang regjeringen til ettertanke. Folkeaksjonen har siden i høst gitt regjeringen arbeidsro nok, men uten å ha illusjoner om at argumenter alene ville være tilstrekkelig.

Lørdag 26. og søndag 27. april har Folkeaksjonen sin første landskonferanse. Folkeaksjonen i Alta har nylig hatt årsmøte, og valgt ny ledelse, hvor bygda er enda breiere representert enn tidligere. Og mye nytt og forbedret utstyr vil gjøre evt. aksjoner enda mer slagkraftige enn i fjor.

Folkeaksjonen i Alta legger opp til ei landsomfattende aksjonsuke i slutten av mai. Og til en stor Stilla-marsj i slutten av juli. Det er fint om folk setter av litt arbeidstid i mai, og planlegger ferien slik at det blir en tur til Alta i juli.

Og sist, men ikke minst: hold noen ressurser i reserve til høsten!

Øyvind Ytreberg.

Viktig bok av og om funksjonshemmet

Det er ikke ofte det skrives bøker om funksjonshemmede som beveger seg utover kategorien stereotype solskinnshistorier, hvor den funksjonshemmede finner seg i sin skjebne — d.v.s. unnlater å stille spørsmålstegn ved sin tildelte rolle, har et usedvanlig godt humør og bagatelliserer problemene rundt sin funksjonshemming.

I 1979 blei det oversatt ei bok til norsk som etter min vurdering fungerer grensesprengende — i den forstand at den ærlig og uten omskrivninger forteller hvordan det er å være funksjonshemmet på godt og, ikke minst, på vondt. Denne boka beskriver en funksjonshemmet som nekter å akseptere den rollen som samfunnet tilbyr — en passiv og mottakende rolle, fritatt for krav, ansvar og valgmuligheter.

Patrick Segal er 24 år og nesten ferdig utdannet fysioterapeut da han får ei kule i ryggen og blir lammet. I boka «Mannen som reiste med hodet» forteller han om de 3-4 første årene etter ulykken, fra de første kritiske døgn til hjemkomsten fra ei reise rundt jorda.

Det er en eviglang kamp han beskriver. Først kampen for å overleve fysisk, dernest kampen for å overleve psykisk etter en unødigg brutal konfrontasjon med legenes viten og vurdering. Senere kommer rehabiliteringsperioden med beinharv fysisk trening for å bli maksimalt selvhjulpent.

Dette foregår på en trøstesløs institusjon — full av mennesker uten håp. Han flytter så til en eksklusiv institusjon og fullfører utdanningen. Tilværelsen på institusjonen føles imidlertid altfor beskyttet, og Patrick drar tilbake til sin gamle leilighet i 2. etg. uten heis, og som er liten og trang og totalt uegnet for rullestol. Her lever han nokså innestengt og isolert, men likevel med en følelse av frihet. Som han selv sier: «Dager og netter ansikt til ansikt med urørligheten, ensomheten, fortvilelse og oppgitthet. Men også en konfrontasjon med seg selv, en person man ikke så ofte har muligheten til å treffe. Den som bor i deg, men som bare avslører seg når det virkelig røyner på. Og dialogen er interessant.»

Han får tilbud om å delta i ei reise til Kina, med den hensikt å forsøke akupunktur. Han bestemmer seg for ikke å håpe på helbredelse, men prøve eventyret, oppleve Kina og utvide sin verden.

Reisen til Kina etterfølges av en tur til Amerika. Kort tid etter er han tilbake i Kina, og prøver nå å få en jobb ved den franske ambassaden i Peking. Men nei, «en funksjonshemmet vil ikke kunne representere Frankrike på en verdig måte.»

Så kommer kampen for å få en jobb i Paris — som fysioterapeut, som rådgiver, som fotograf, som journalist (han har allerede laget flere reportasjer fra sine reiser), men han opplever hele tiden å

ikke bli tatt alvorlig. (Det ser ut til at det franske arbeidslivet er ennå mer utilgjengelig for funksjonshemmede enn det norske.)

Han føler ansvar for å medvirke til å forbedre livsvilkårene for andre og mindre ressurssterke funksjonshemmede som sitter rundt om på institusjoner, og han har mange ideer om hvordan dette skal foregå. Disse ideene forelegger han landets helseminister (Simone Veil) som lytter og er enig, men — andre saker har større prioritet.

Under denne samtalen opplever han intenst sin egen maktesløshet og mangel på troverdighet, og han bestemmer seg for å slutte å banke på avvisende dører. Etter dette tar han beslutningen om å reise jorda rundt, og sørger øyeblikkelig for å kunnigjøre den til alt og alle slik at han ikke skal falle for fristelsen til å trekke seg.

Reisen begynner: Thailand, Kina, Vietnam (under krigen), Indonesia, Australia, Tahiti, California, Venezuela, Brasil og tilbake til Frankrike. Overalt på reisen kommer han i nær kontakt med befolkningen — både fordi han er innstilt på det, men kanskje mest fordi han er avhengig av folks hjelp for i det hele tatt å kunne gjennomføre prosjektet.

Han bruker også sin ekspertise som fysioterapeut og sine erfaringer som funksjonshemmet til foredrag og rådgiving for andre i samme situasjon — spesielt i fattige land hvor atferingsarbeid

naturlig nok befinner seg på et svært lavt nivå.

Dermed blir denne boka også ei fargerik og samtidig realistisk reiseskildring, med en intensitet og et engasjement som sjelden finnes i slike bøker. Den er dessuten illustrert med hans egne fotografier.

Det kan kanskje virke noe dramatisk at Patrick må reise jorda rundt for å bevise sin dugelighet og sin troverdighet. Til det er å si at forskjellige folk har forskjellige måter å sprengre grenser på. Dessuten synes det franske samfunn såvidt nådeløst å trenge inn i for funksjonshemmede, at det dermed trengs drastiske virkemidler for å oppnå effekt.

Selv om dette først og fremst blir en beretning om Patricks kamp og seier, så unnlater han aldri å trekke fram de som støttet, oppmuntret og utfordret han i mørke stunder (og dem var det mange av). «Fordi, ved hvert siste sukk, ved hver siste note i fortvilelsens sang, ved hvert siste punktum i resignasjonens kapittel, hever det seg en uventet røst, kommer det en hånd man ikke hadde håpet på.»

Gripende og vakre er hans beskrivelser av hvordan han motbeviser «den kalde medisinskrasikre påstander» og får bekreftet det han hele tiden har visst — nemlig at førligheten og potensen ikke behøver å være på topp for å kunne fungere seksuelt. «Når man

har behov for å elske trenger man verken ben eller kjønnsorgan, det er bare å lytte og slippe løs bevegelse og ord som ømheden dikterer.»

Til slutt i boka oppsummerer Patrick sine erfaringer, og er spesielt opptatt av to ting:

For det første vil han presisere at han ikke er noe overmenneske selv om han klarte seg bedre enn de fleste. Det som hjalp han var at han på et tidlig tidspunkt forsto at livet kan ikke leves ved stedfortreder, samtidig som den kampen man fører og de resultater man oppnår også angår andre. «Man kjemper ikke for seg selv alene. Men man kjemper alene.»

For det andre er han opptatt av hva han lærte på reisen rundt jorda. Han sier det best selv: «Overalt har jeg funnet det mennesket, det samme mennesket som overalt brukte de samme ord, drømte de samme drømmer, hadde de samme lengsler og besto av det samme slags skjelett og blod og var splittet mellom de samme bekymringer og de samme problemer.»

Det er disse menneskene, hvor de nå måtte være, han ønsker å fortelle om i bilder og ord.

Patrick Segal:
Mannen som reiste med hodet. 224 s.
Oversatt av Steinar Moe.
Tiden, 1979.

Solveig Kvalnes.

Nålevende kvinnelige forfattere fra mange land

Institutt for språk og litteratur i Tromsø (ISL) har relativt mange kvinnelige ansatte i vitenskapelige stillinger. Seks av disse har ut fra en felles interesse i kvinnepolitiske (og fagpolitiske) spørsmål i en årrekke arrangert tverrfaglige litterære foredragsserier i et forsøk på å nå et større publikum.

Til tross for at mange spennende temaer er blitt tatt opp i tidligere år, er det først i år at noe av de verdifulle bidragene er blitt samlet og utgitt til offentlig salg. Det er foredragsserien fra høsten 1978 som nå har kommet ut — la det bli en tradisjon. I og med at foredragene i første rekke var beregnet på interesserte fra byen, har bidragsyterne lagt vekt på en populær-vitenskapelig framstilling av stoffet, og det gjør boka enkel og lett å lese.

FORHOLDSVIS UKJENTE FORFATTERE

Fellesbetegnelsen for bidragene er: «Nålevende kvinnelige forfattere fra mange land,» d.v.s. fra åtte europeiske og en fra USA. De fleste er relativt ukjente sammenliknet med kvinnelige bestselgere som f.eks. Marylon French. Denne utvelgelsen er bevisst, da de fortjener en atskillig større oppmerksomhet, etter artikkelforfatterens mening. De er likevel såpass kjente at de fleste har fått minst én bok oversatt til norsk, som eksempel kan nevnes: den nå ikke så ukjente Märtha Tikkanen med sin diktsamling *Arhundradets kärleks saga* (finlands-svensk), Karin Struck's bok *Klassekjærlighet* (vesttysk) og som er kommet ut på Pax, *Om Christa T* av den østtyske Christa Wolf, og Edna O'Brien (irsk) som

har fått tre bøker oversatt til norsk og enda flere til svensk og dansk.

MANGE FELLES PROBLEMER

Felles for dem alle er at de tar opp typiske kvinneproblemer i vid forstand — både den personlige undertrykking og den som følger av mer diffuse patriarkalske strukturer. Videre om kommunikasjonsproblemer kjennene i mellom, om den reelle følelsen av ikke å bli tatt på alvor av mannen, såvel som av samfunnet, forholdet til barn, og om det å stole på sine egne erfaringer og finne tilbake til seg selv, eller vanskene med å skape seg en identitet, for å nevne noe.

Til tross for at forfatterne spriker i alder (den eldste er født i 1908, den yngste i 1949) og kommer fra temmelig forskjellige forhold nasjonalt, kulturelt og sosialt sett, er det påfallende hvor like problemene fortøner seg for disse kvinnene. Graden og typen undertrykking varierer imidlertid. For Edna O'Brien med sin strenge, katolske bakgrunn i Irland, har undertrykkinga nedfelt seg annerledes enn for Natalja Baranshkaja fra Sovjet. Særlig de ulike samfunnenes påtrykk og idealer gjør at undertrykkinga antar forskjellig karakter, men felles er likevel kvinnes underlegne stilling i forhold til mannen, hennes manglende selvtilitt og forsøket på å bygge opp et mer positivt selvbilde.

DEN DOBBELTE LITTERATURKRITIKKEN

Det er ikke lett å behandle litteratur av kvinnelige forfattere. Selv om bidragsyterne ikke eksplisitt tar opp kravene fra den

Av Audhild Nedberg

feministiske litteraturkritikken, vil jeg anta at solidaritetshensynet til de kvinnelige forfatterne nødvendigvis vil murre i bakhodet.

Vanskeligheten ligger altså på den ene siden i behovet for å korrigerer mannlige anmeldere av kvinnelitteratur, og på den andre siden å unngå å havne i et apologetisk forhold til forfatterne. Nå trenger ikke det første problemet være så stort. Den vanligste be-

handlingsmåten av kvinnelige forfattere som tematiserer f.eks. samlivsproblemer ut fra et kvinneperspektiv, er å overse og ikke omtale dem, taushet er m.a.o. det fremste våpen. De få som får den «ære» å bli omtalt av kritikerne (de fleste er fortsatt menn) får gjerne lettvinde og overflatiske kommentarer, og da gjerne i negativ lei.

Stort sett, om enn i mer eller mindre grad, vil jeg si at de seks bidragsyterne har holdt seg på riktig side av streken — det er

viktig også å kunne kritisere med-søstres produkter. Gjort på en riktig måte kan det virke skjerpene på leseren og således fungere bevisstgjørende.

Boka gir et nyttig inntak for lesere som har lyst til å orientere seg i nyere europeisk litteratur — og det inspirerer boka til.

Nålevende kvinnelige forfattere fra mange land.
En artikkelsamling fra Universitetsforlaget. 1979.

De seks artikkelforfatterne. Foran fra venstre Gerd Bjørhovde, Ase Hjort Lervik. Bak Ingvild Broch, Synnøve des Bouvrie Thorsen, Anne-Cathrine Andersen og Wenche Aamold.

STUDENT I TROMSØ — STUDENT I TROMSØ

Rullestolbrukere på universitetet

Studentavisa vil i dette intervjuet fokusere blikket på ei gruppe studenter som ellers får relativt lite oppmerksomhet. Vi vil gjennom et intervju med Solveig Kvalnes, som er rullestolbruker, ta opp de funksjonshemmedes situasjon på universitetet.

— Kan du si litt om din generelle studiesituasjon. Hvordan er forholdene lagt til rette for deg som er funksjonshemmet?

— Jeg studerer samfunnsvitenskap og holder til på ISV i Odd Berg-bygget. Denne bygningen fungerer bra for funksjonshemmede studenter. I motsetning til f.eks. Brennbbygget, som er utilgjengelig for rullestolbrukere. Her, på ISV, er det flatt inngangsparti, heis og breie dører. Instituttledelsen har vært velvillig innstilt til å legge forholdene til rette. De sørget bl.a. for å bygge om toalettet slik at det var mulig å benytte det for en i rullestol.

Foran Brennbbygget har jeg fått reservert parkeringsplass. Problemet er bare det at denne ikke blir respektert. Kanskje folk ikke alltid tenker så mye over det. Men hvis jeg kom aleine i bil til instituttet og parkeringsplassen min er opptatt, ja, da ville det bare være å kjøre hjem igjen.

— Du bor på studentby, kan du si litt om boligtilbudet for funksjonshemmede studenter?

— Hovedproblemet er kanskje ikke antallet boliger, men heller at det kunne være mer variasjon i antall rom på de som er. Det virker som det totalt er utelatt å rådføre seg med brukerne eller de ekspertgrupper som finnes.

Jeg kan ikke komme inn og ut av leiligheta ved egen hjelp. Dette

fordi inngangspartiet er vanskelig. Om vinteren er det naturligvis ekstra problematisk. Snømaking må jeg sjøl besørge. Det samme med golvvask. Begge deler må jeg leie folk til.

— Burde det ikke være en selvfølge at diverse servicefunksjoner som en som er funksjonshemmet trenger, blei utført automatisk. Studentsamskipnaden er jo tross alt studentenes velferdsorganisasjon?

— Ja, det burde naturligvis vært slik. Men det er det altså ikke. Jeg er avhengig av telefon hele døgnet. Den har jeg også avskåret fra. Resepsjonen der postkassen er, er umulig å komme inn i for meg.

Service tilbudene er relativt begrensa og fremfor alt lite gjennomtenkt. Det meste er sikkert uinteressant og skyldes at folk som ikke sjøl befinner seg i f.eks. rullestol har vanskelig for å forstå hvor mye det som kan synes å være detaljer, betyr.

— Funksjonshemmede har mange ekstrautgifter som vi andre ikke har. Hvordan finansierer dere studiene?

— Generelt kan vi si at alle sterkt bevegelseshemmede, også studenter, får grunnstønad og hjelpestønad til dekking av ekstrautgifter som uførheten medfører. Hva angår finansiering av studiet så er jeg ikke helt sikker, men noen får attføringspenger til universitetsstudier, mens noen muligvis finansierer studiet på vanlig måte, event. med tilleggs lån fra statens lånekasse. For de studentene burde kravet være at en slik nødvendig støtte blei gitt som stipend. Slik at vi ikke kommer ut med høyere studiegjeld enn andre studenter. For oss er det så å si umulig å få som-

merjobb. Dermed er det enda en faktor som gjør at gjeldsbyrden vår tenderer mot å bli høyere enn for vanlige studenter.

Til slutt vil jeg nevne at det er langt vanskeligere for oss å få arbeid etter endt studium. Både på grunn av fysiske begrensninger og på grunn av tradisjonelle holdninger.

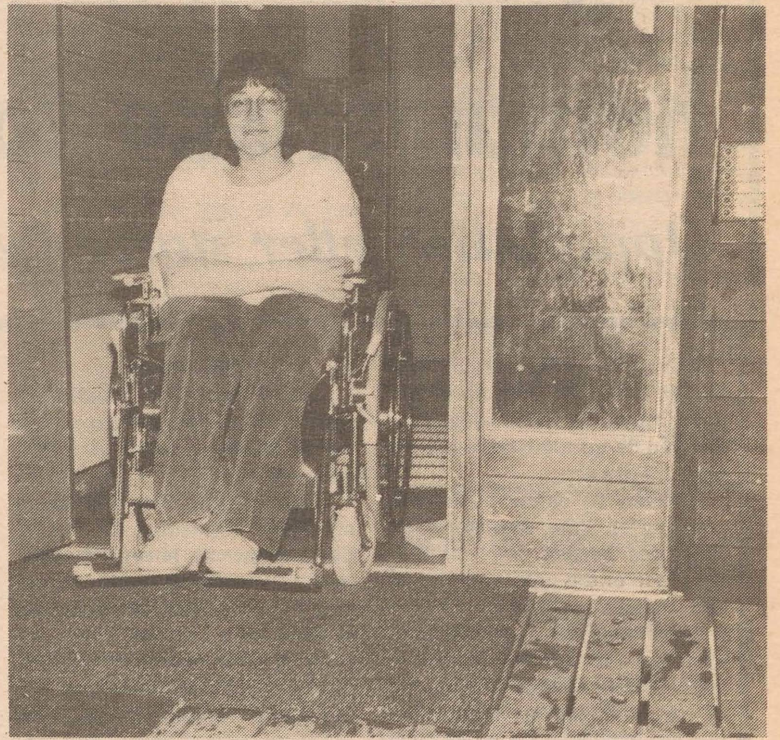
Miljøet på universitetet kan jo være nokså tøft. Hvordan opplever du det sosialt?

— Det er jo ofte vanskelig nok for en vanlig student å bli integrert. Så mulighetene for oss til å bli isolert er naturligvis større. Spesielt for funksjonshemmede som tar sitt første fag. Det har nok vært lettere for meg, både fordi jeg er eldre og fordi jeg allerede har en sosionomutdanning. Dette gir en sosial og faglig trygghet som nye studenter ofte mangler. Dessuten tror jeg det var lettere å bli med i miljøet på sosialskolen. Det har muligens noe å gjøre med den type utdanning som skjer der.

Det sosiale utelivet jeg kan delta i er begrensa. De typiske studentstedene egner seg ikke til «integrering» p.g.a. fysiske hindringer som trapper, lite toalett etc. Deltakelse i studentpolitikk er også temmelig umulig. F.eks. så holdes hovedallmøtene i Brennbbygget som ikke er tilpassa rullestolbrukere.

Men det har skjedd mye de siste ti åra. Det holder motet oppe. Det skyldes nok en kombinasjon av politisk vektlegging på de mer myke verdier og at vi har fått sterkere organisasjoner. Integrering i skolen av funksjonshemmede kan sannsynligvis være en bidragsyter til å løse opp gamle holdninger blant folk.

Det som ellers er oppmuntrende er ei forbedring av den tekniske samfunnsplanlegginga, mens det som derimot ikke ser så veldig lyst ut er de funksjonshemmedes muligheter i arbeidslivet.

Solveig Kvalnes: — Jeg må ha hjelp for å komme inn i leiligheta mi.

Hva skjer i Breivika

Studentavisa var, i forbindelse med at vi skulle ta opp de funksjonshemmedes situasjon på universitetet, i kontakt med Plan- og utbyggingsavdelinga (PLUT). Vi var også en tur ute og så på hva som faktisk er gjort i Breivika for å imøtekomme de behov som det her er snakk om.

Vi fikk et ganske positivt inntrykk. Inngangspartiet er lett tilgjengelig for rullestolbrukere, det er heis til alle etasjer, heisknappene er satt i lav høyde. Det samme gjelder lysbrytere. Slik at begge deler lett kan nåes av en

som sitter i rullestol. Alle dører er breie (90 cm) og uten dørstokker. Videre er det handi-captoaletter på alle plan.

Planleggerne har lagt mye vekt på at de bevegelseshemmede skal kunne komme til alle funksjoner uten å måtte bruke spesialordninger.

Så langt vi er i stand til å bedømme, synes det som det fra arkitektens side er lagt ned et relativt stort arbeid for å tilpasse det nye universitetet også til denne brukergruppen.

Tyrkiske studenter ved universitetet

Utenlandske studenter er i og for seg ikke noe sjeldent syn på fiskerifag. Men inntil siste høst begrensa det ikke-norske innslag seg til folk fra nordiske land, med dominans av islendinger. Etterhvert har imidlertid et par studenter fra sydlige breddegrader, nærmere bestemt Tyrkia, funnet veien til vårt kjære universitet. Studentavisa tok kontakt med dem, d.v.s. Ridvan Kolcu og Saban Tokar, og spurte bl.a. om hvorfor de hadde slått seg til her oppe?

Vi reiste ut av Tyrkia for å utdanne oss innafør fiskerisektoren. Men vi la kursen først til England, der det imidlertid viste seg at det kun ble undervist i marine-biologi og tilgrensa områder. Derfra bar det over Nordsjøen til Bergen, hvor vi fikk det gode råd om å fortsette til Tromsø. Her lærer vi i tillegg til biologien om fiskeriøkonomi, fiskeriorganisasjon og fiskeriteknologi, fag som gjør oss i bedre stand til å utføre oppdrag for fiskerne i heimlandet vårt.

Javel, så det er ikke bare Olavnord-iverden som driver profesjonell fiske og foredling av fisk?

Nei, Tyrkia er jo omgitt av hav på nesten alle kanter. Middelhavet, Egeerhavet, Marmarahavet og endelig Svartehavet i nord. I heimlandsbyene våre, som ligger i Bosporos-stredet mot Svartehavet, livnærer 99 % av befolkningen seg av det som havet gir. Men dessverre får de minimalt igjen for innsatsen. Sjølve

fangstinga er så tidkrevende at fiskerne sjøl ikke har mulighet til å kontrollere omsetninga. Derfor er dem et lett bytte for haiene som står på land og kjøper opp fisken for spottpris og selger videre med det mangedobbelte i fortjeneste. Fiskerne har gjort henvendelser til myndighetene, men uten resultater. Derimot har de privilegerte inne i hovedstaden Ankara ordna med organisert fiskeoppkjøp til seg sjøl.

Det er forferdelig og måtte dumpe fisk på havet, når en vet hvor stort behovet er hos vanlige folk. For det er nettopp dette som hender alt for ofte. Fiskemottaket blir en flaskehals for vår næring. Vi har ressurser nok til å bli en stor fiskerinasjon, men fiskerinntekter gir vel ikke nok profitt i lommene på militærregimet. Alle forslag fra fiskerne blir fullstendig ignorert. F.eks. har de foreslått enkle tiltak for å stabilisere

Forts side 11

Ridvan Kolcu og Saban Tokar med tyrkisk fiske i bakgrunnen.

Nytt Cand. mag.-reglement for de humanistiske fagene

Oppsplitting eller større fleksibilitet?

Universitetsstyret vedtok høsten -79 å redusere den normerte tidsrammen for cand.mag. graden ved de humanistiske fagene fra 4 1/2 til 4 år.

Arsaken til denne nedkorting har en lang forhistorie og skal ikke berøres her. I stikkordsform er det nok å henvise til den rasjonaliseringen og effektiviseringen av universitetssystemet som har funnet sted de siste 10 årene. Med henvisning til nedkorting av studietiden ved de tilsvarende fagene i Oslo og Bergen, gikk derfor styret inn for 4 års studietid.

Cand.mag. komiteens mandat gikk ut på å legge fram forslag til nytt reglement som sto i forhold til den reduserte studietida. Samtidig skulle man også utrede ex.Phil. plass og omfang samt å forsøke å si noe om den praktisk-pedagogiske utdannelsen. (Heri innbefattet det som betegnes som fagdidaktikk).

I universitetsstyrets vedtak ble det tatt forbehold for det samfunnsvitenskapelige studiet. P.g.a. dette studiets særegne struktur fant man ikke å kunne gå inn for en nedkorting av dette studiet. Studietiden her er fortsatt 4 1/2 år og reglementsforlaget vil i mindre grad angå samfunnsfag.

VEKTTALL

I forslagene til Cand.mag. reglement i Oslo og Bergen var innføring av vektall et viktig element.

Større fleksibilitet i studiene og bedre tilpasning til yrkeslivets krav var hovedargumentene. Den eksisterende utdanninga tilfredsstiller hverken skolens eller næringslivets krav til høyere utdannet arbeidskraft. Særlig universitetenes lærerutdanning kritiseres. Skolens behov er lærere med en vid faglig bakgrunn, ikke spesialister på ett eller to fag. Svaret på disse behovene var vektall. I Oslo skulle minste enhet være på 5 vektall, 80 vektall den summen som var nødvendig for å oppnå Cand.mag.

Imidlertid ble forslagene både i Oslo og i Bergen møtt med en storm av protester. Faktisk ble motstanden såpass stor at man ved begge lærestedene trakk forslagene tilbake. Grunnen til den store motstanden er først og fremst redselen for oppsplitting av fagene. Vektallsreformen kan vanskelig sees på som løsning av universitetenes problemer overfor skolen. Det er usannsynlig at man løser et problem som er av primært faglig karakter gjennom formelle strukturendringer.

I Tromsø var utredning av vektallsordning et av reglementskomiteens oppgaver. Særlig med begrunnelse i faren for oppsplitting av fagene, gikk man imidlertid på et tidlig tidspunkt imot en slik løsning.

I stedet vil man kunne bygge opp en cand.mag. grad på følgende måter:

1. Ett mellomfag og to grunnfag.
2. To mellomfag og ett semesteremne.
3. Et mellomfag, ett grunnfag og to semesteremner.
4. Et mellomfag, ett grunnfag og to realfagsemner.
5. To mellomfag, ett grunnfag og realfagsemner på tilsammen 20 vektall.

Nytt i forhold til i dag er semesteremnene. Et semesteremne er en enhet på ett semester og vil i realiteten være det man kan kalle «redskapsfag» eller «påbygningsfag». I og med at grunnfaget fortsatt skal være minste frittstående basisenhet, vil det ikke være mulig å bygge opp en cand.mag. grad på semesteremner. Aktuelle semesteremner vil f.eks. kunne være statistikk, forkurs til endel språkfag o.s.v.

Gjennom den relativt store valgfriheten det nye systemet

legger opp til m.h.t. struktur, skulle det være mulig å tilpasse utdanningen bedre etter de yrkesplanene man måtte ha.

F.eks. vil man kunne oppnå en relativt stor grad av faglig fordykning gjennom alternativene 2) og 5). Alternativ 1) vil derimot kunne gi større fleksibilitet gjennom flere fag, altså bedre tilpasset skolen.

EXAMEN PHILOSOPHICUM

Det vil fortsatt være nødvendig med bestått eksamen i forberedende prøver før oppmelding til første fageksamen. Tilsynelatende var det full enighet i komiteen om nødvendigheten og den store betydningen som ex.phil. har.

Imidlertid viste det seg at det var under dette punktet at den eneste dissensen av betydning oppsto. Uten å gå nøye inn på dette her og nå, gjaldt uenigheten reglene for fritak fra ex.phil. Mindretallet (repr. fra ISV og stud.) gikk inn for å beholde dagens regler, mens flertallet gikk inn for mindre strikse regler her.

I og med at spørsmålene omkring ex.phil. er såpass mange og at saken har et såpass stort omfang, fant ikke komiteen det

tilrådelig å gå inn på noen grundig debatt av emnet. I stedet vil det med det første bli opprettet en egen komite som skal ta seg av dette saksfeltet spesielt.

I forhold til de tildels «raiate» forslagene til reglement som har blitt presentert i Oslo og Bergen, bør vi her i Tromsø kunne si oss tildels fornøyd med det forslaget som er lagt fram. Imidlertid gjenstår det enda mye uavklart. Her kan nevnes ex.phil. plass i framtida (et mindre strikst reglement for dispensasjon kan på sikt føre til en uthuling av forberedende) og den praktisk-pedagogiske utdannelsen (fagdidaktikk m.m.).

Av stor betydning er det imidlertid at studentene holder seg orientert og opptrer aktivt i forhold til de reformene som gjennomføres på universitetet. At det nytter, viser eksemplene fra Oslo og Bergen. Det er mulig å få omgjort, stoppet vedtak som er i strid med våre interesser.

Til sist er det bare det å si at det nye cand.mag. reglementet for Tromsø ennå ikke er vedtatt offisielt. Det kan derfor komme endringer av større eller mindre omfang i forhold til det som er skrevet ovenfor.

S.U.

DEBATT — DEBATT — DEBATT — DEBATT — DEBATT

Styrk studentorganiseringa i Tromsø:

OPPRETT STUDENTRÅD

Tross alt snakk om høyrebølgen har vi i løpet av våren sett en ny oppblomstring av studentenes kamp over hele landet. Her i Tromsø har det og vært økt oppslutning om instituttallmøtene på noen institutt og større aktivitet fra studentenes arbeidsutvalg ved disse instituttene.

Hvordan skal vi sikre at denne økonomiske og faglige kampen nå ikke får en ny og lang bølgedal? Og hvordan skal vi sikre kontinuiteten og enheten i arbeidet?

En betingelse er etter vår mening å styrke studentenes organisering. Det ideelle hadde selvsagt vært om studentene kunne vært organisert som fagbevegelsen, med individuelt medlemskap, høy organisasjonsprosent, lokale foreninger, et sentralt apparat med valgte tillitsmenn på alle plan. Dette er umulig i dag. Isteden må vi styrke og utvikle det vi allerede har.

HOVEDALLMØTET — FORUM FOR BREIE DEBATTER

Sjøl om det siste hovedallmøtet var bra med 60-70 tilstede og god diskusjon, har møtene i lang tid stort sett vært kjedelige og dårlig besøkt.

Erfaringa viser at hovedallmøtet passer for breie debatter hvor mange studenter er engasjert og har satt seg inn i saka. Det passer ikke for lange sakslister med mindre spørsmål som få har satt seg inn i.

Imidlertid er disse små diskusjonene ei forutsetning for de store. Saker som må behandles for å sikre informasjon, skolering, kontinuitet og innflytelse.

Studentutvalget består av fem personer. Det lille antallet begrenser sjølsagt arbeidskapasiteten og det ville være feil å gjøre så få personer til et representativt organ for Tromsøstudentene. Vi oppfatter at Sos. Front./Student-

utvalgets forslag om færre hovedallmøter og et SU sammensatt av representanter fra alle institutt (6 personer) peker i den retning.

Opprett et studentråd som tromsøstudentenes representative organ.

STUDENTRÅD SOM TROMSØ-STUDENTENES REPRESENTATIVE ORGAN

I dag har vi et uformelt kontaktorgan mellom studentutvalget og representanter for arbeidsutvalgene.

Dette bør bygges ut til et studentorgan og vedtektsfestes som vårt representative organ, med rett til å fatte vedtak. Det bør sammensettes av representanter fra arbeidsutvalgene eller valgte delegater direkte fra instituttallmøtene og grunnplanet bør ha tilbakekallingsrett for sine representanter.

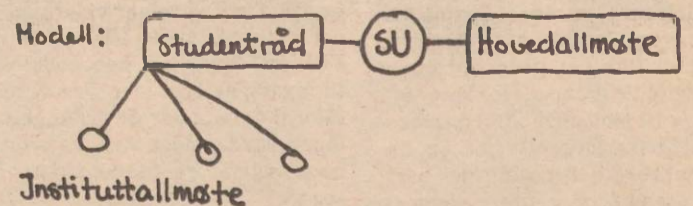
Forlaget innebærer altså ikke en nedleggelse av hovedallmøtet. Hovedallmøtet bør fortsatt være vårt høyeste organ, med rett til å omstøte vedtak f.eks. fra studentrådet.

Fordelen med ei slik organisering er at den vil gi ei forsvarlig og demokratisk behandling av saker som det hverken er grunnlag for eller ønskelig å behandle på hovedallmøtet. Det vil styrke instituttgrunnplanets innflytelse.

Dette er selvsagt ikke et forslag som kan vedtas på neste hovedallmøte. Men det nyvalgte student-

tikk i Tromsø og har en representant i NSUs landsstyre.

I realiteten har altså ikke NSU noe organisert grunnplan. For at NSU skal få det bør det åpnes for å danne NSU-basis-grupper. De er åpne for alle, men kan ta utgangspunkt i ei samling av AU og ulike studentrepresentanter på instituttet. Dessuten bør vi komme fram til ei ny valgordning. Delegationene som deltok på NSUs landsting i vår blei valgt på Sos. Fronts politiske plattform på et hovedallmøte tidlig på høsten i fjor. I forbindelse med landstinget gjorde

utvalget bør sørge for at det blir diskutert og forbedra og evt. vedtatt til høsten.

NORSK STUDENTUNION

Når en diskuterer studentenes organisering kan en sjølsagt ikke hoppe over NSU. Alle studenter er medlem av NSU. Likevel er den eneste organiseringa NSU har i Tromsø delegatgruppa. Den består av tre faste og tre vararepresentanter som møter på NSUs landsting, skal føre ut NSUs poli-

delegatene ikke noe for å reise diskusjonen om sakene som skulle opp på landstinget ute på instituttene. Delegationene til landstinget bør velges i forbindelse med landstinget og etter hvilke saker de går inn for på landstinget, ikke etter hvilket allmenpolitisk syn de hadde trekkvart år i forvegen.

Norges Kommunistiske studentforb. i Tromsø

1. mai står for døra

Kampen mot Alta/Kautokeino utbygginga, kampen mot oljeboring nord for 62 br.g. og mot lønnsnedslag er aktuelle saker som der er stor enighet om. Situasjonen i år, gjør det svært viktig å vise den store motstanden som det er mot regjeringas politikk på disse områdene. Fordi regjeringa har satset mye på å få igjennom disse sakene i dette året.

Den internasjonale situasjonen krever at parole, «Sovjet ut av Afganistan», får en sentral plass 1. mai i år. SV har brutt forhandlingene med Samorg. fordi de ikke vil gå i et tog med motstridende paroler. De har brutt på Alta/Kautokeino, lønnsnedslag, Sovjet ut av Afghanistan og oljeboring nord for 62. br.g.

F.F.F. har invitert SV til samarbeid om ett felles tog 1. mai, medlemsmøte i SV vil ta standpunkt til invitasjonen. Et tog, med de fleste parolene mot regjeringas politikk vil styrke motstanden, — to tog med omtrent samme paroler vil være en svekkelse av motstanden, samtidig som det vil føre til at mange ikke vil gå i tog.

F.F.F. har allmøte 12/4, der 11 hovedparoler ble vedtatt:

FOR ET SOSIALISTISK NORGE
UTSETT OLJEBORING I NORD
ALTA-ELVA MA VERNES
FORSVAR SAMENES RETTIGHETER
SOVJET UT AV AFGHANISTAN
NEI TIL ATOMOPPRUSTING
I VEST OG ØST

OPPRETHOLD KJØPEKRAFTA FRA 1978
FOR FRI FORHANDLINGSRETT —

NEI TIL TVUNGEN LØNNSNEMND
STATENS ANSVAR:

BYGG UT HELSE OG SOSIALTJENESTEN
INGEN NEDSKJÆRING AV

BEVILGNINGENE TIL SYKEHUS
FLERE UNGDOMSKLUBBER

KAMP MOT AKL KVINNEUNDERTRYKKING

I år er det spesielt viktig å markere studentenes krav. I løpet av den siste tiden er det blitt en bre bevegelse blant studentene mot den økonomiske forverringa.

LIK RETT TIL UTDANNING:

NEI TIL FORVERRING AV
STUDENTENES ØKONOMI:

Slutt opp om F.F.F.-toget 1. mai!

Inger Ann Hanssen.

HVA MED DELEGATGRUPPA OG AVISA:

SOSIALISTISK FRONT TREKKER SEG FRA STUDENTUTVALGET

Sosialistisk Front-Studentutvalget har lagt fram forslag om at studentutvalget som ei prøveordning skal settes sammen av representanter som velges instituttvis.

NKS kan i utgangspunktet støtte et slikt forslag. (Et anna sted i avisa presenterer vi et mere omfattende forslag til omorganisering som krever litt til på å diskuteres).

NKS har ved de tre siste valgene hevdet at det var feil av USV/Sos.front å gå inn for at bare de som støtta sos.fronts politiske plattform burde velges til SU. Etter vår mening burde en ikke sette almen politikk først, men se på konkrete standpunkter — arbeidsprogram og vilje, evne til å sette det ut i livet. Sos.front vedgår nå at vi må finne fram til ett opplegg som er mere demokratisk og mere representativt.

Altså sos.front, ønsker mere demokrati og stiller derfor ikke til valg på politisk plattform til SU. Men en anna grunn er kanskje også at sos.front, ikke orker å ta ansvaret for arbeidet i studentutvalget? For sos.front stiller fortsatt til valg på sin politisk plattform til NSU/delegatgruppa og Studentavisa? Mener sos.front at

det er demokratisk at andre politiske standpunkter enn de sos.fronten, har er ekskludert fra redaksjonen i avisa. Synes dere delegatgruppa er representativt sammensatt, og gikk delegatene i spissen for å reise diskusjon om de sakene som skulle opp på NSU-

landsting, slik at de faktisk kunne regne med å representere Tromsø-studentene på landstinget? Kan sos.front tenke seg å endre valgpraksis overfor studentavisa og delegatgruppa også?

NKS.

Sosialistisk front og husleieaksjonene

I det siste nr. av Sosialistisk Front (SF) sitt internblad er det ei oppsummering av SF si virksomhet rundt om i landet. Her blir SF i Tromsø karrakterisert som den mest vellykka «lokalavdelinga». Det er tydeligvis her SF meiner at de har hatt best klaff med sin politikk, og de sier sjøl at det er her SF er mest aktivt.

På landstinget til NSU blei SF i Tromsø kritisert særlig fra SF i Bergen, men også fra ledelsen i NSU for dårlig arbeid i forbindelse med de landsomfattende husleieaksjonene. De blei kritisert for å ha lagt ned kampen i Tromsø, noe som også svekka kampen på landsbasis.

Disse to utsagna står i klar motstrid til hverandre, og har etter mening utvirket i ulike oppfatninger av virkeligheta. Men det skyldes også ulike syn på aksjoner generelt.

Jeg er helt enig i den kritikken som er kommet mot SF i Tromsø, og vil konkretisere den litt nærmere. Både i Tromsø og Bergen var det uravstemming om vi skulle gå til husleieaksjon. Begge stedene blei det på stemmeseddene satt ei forutsetning om en viss andel stemmer for aksjon før aksjoner kunne startes. (Henholdsvis 80 % ja i Bergen og 75 % ja i Tromsø). Avstemningsresultatene viste at disse forutsetningene ikke blei oppfylt verken i Bergen eller i Tromsø. Det var ca. samme resultat begge stedene. Forskjellen ligger i at det i Bergen var brei enighet blant alle de studentpolitiske organisasjonene om å gå til husleieaksjoner allikevel, mens SF i Tromsø vedtok å legge ned aksjonen.

Det viser klart at det også innafør SF er ulike syn på husleieaksjon som aksjonsmiddel. SF i Tromsø sier at husleieaksjoner bare må sees som politiske markeringer, mens NSU-ledelsen og SF andre steder ser på husleieaksjon som det eneste økonomiske pressmidlet vi har. Også i spørsmålet om kantineboikott har SF i Tromsø vært aleine om sitt syn.

Når så virksomheta til SF i Tromsø blir betegna som svært

vellykka må det være tillatt å sette en del spørsmålsteget. Ikke for at jeg tror at SF ikke gjør noe, det er bare måten de gjør det på som skjærer seg. Gjennomføringa av aksjonsdagen 12. mars var etter forutsetningene god, men avslørte igjen redselen for aksjoner som ledelsen i SF synes å være hemma av.

Harald Fagerli

6 timers- - - -

Forts. fra 7. side

barneomsorg og husarbeid.

— 6-timers arbeidsdag er videre nødvendig for at arbeidsfolk skal få tid og krefter til ei meningsfull fritid, sosialt og politisk. Spesielt viktig er et slikt krav for de kvinner som har dobbeltarbeid. Uten ei forkorting av arbeidsdagen vil disse kvinnenes fritid bli minimal, og dermed også deres samfunnsengasjement.

FINANSIERING

Hvordan skal vi finansiere 6-timers dagen? Produktiviteten vil nok falle en del, men i de deler av næringslivet der det allerede finnes erfaringer med redusert arbeidstid, har det vist seg at senkninga av produktiviteten blei mindre enn antatt. Fordi alle arbeidstidene ikke er like effektive, vi er mer slitne og mindre opplagt til å arbeide den siste tida på jobben.

Forkorting av arbeidstida vil komme til å bety omkostninger for de enkelte bedriftene — arbeidskrafta blir dyrere. Men samfunnsøkonomisk er det ikke sikkert det vil koste noe. Hvis reformen fører til arbeid for flere, betyr det at det vil bli atskillig mindre behov for trygdeoverføringer. Spørsmålet om finansiering vil bli en av de store politiske kampene fremover. Det skulle være flere kilder å ta av: Deler av profittene i industrien, oljepenger, og deler av militærbudsjettet f.eks.

Tyrkiske- - -

Forts. fra side 9

makrellforekomstene i Svartehavet, men sjølsagt forgjeves. Ridvan mener at mye av årsaken til denne undertrykkinga av fiskeribefolkninga, skyldes at fiskerne står politisk og faglig svakt. Arbeidet krever så mye av deres tid at noen organisert framferd mot myndighetene, ikke blir gjort.

Da får vel ikke dere noen finansiell støtte til studiene derfra heller?

Nei, overhodet ikke. D.v.s. landet vårt har en avtale med Norge som går ut på at norske studenter i Tyrkia får lån i vår lånekasse, mens vi får lån i den norske. Dette synes vi er kjempesint, men vi lever svært trangt økonomisk. F.eks. får vi ikke noe ekstra for de lange heimreisene våre. Nå til sommeren skal vi jobbe inn billettinntekter på et fiskebruk i Finnmark.

Mister dere kontakten med heimlandet, når turene blir såpass sjeldne?

Både ja og nei. Det er klart det blir lenge å være utenlands såpass lang tid som vi er. Men vi får heldigvis inn tyrkisk radio slik at vi kan følge med i det som skjer. Dessuten har vi mange tyrkiske venner nede i Bergen som vi pleier mye kontakt med. Og til sist, driver vi utstrakt brevveksling med familien.

I tillegg har vi skaffet oss mange norske venner, slik at heimlengselen ikke er for sterk.

Apropos venner i Bergen. Det er fare for at to tyrkiske studenter ikke blir tatt opp ved universitetet i Bergen. Grunnen skal være at de ikke oppfyller kravet om to års akademisk bakgrunn før de tar fatt på studier her til lands. Hvordan reagerer dere på det?

Vi synes det er forferdelig kjedelig. Det viser bare at myndighetene her i Norge har liten kjennskap til de politiske forhold i Tyrkia. Folk fra det politiske venstre er lite ønska i vårt heimland. Det er derfor de søker til Norge, som er kjent for å være et demokratisk land. Denne toårsregelen rammer imidlertid ikke oss, ettersom den, etter hva vi vet, ble innført siste år i desember.

Gudmund Vindland - - -

Forts. fra 4. side.

om det. Skriveprosessen blir en slags sjølterapi.

Sp.: Det er ikke vanskelig å se hvem som har stått litterære fadre til romanen. Jeg assosierer ihvertfall ofte til Sandemose, Mykle og sjølsagt Bjørneboe. Vil du si at du knytter an til en slags opprørsk formynder- og jantehat-tradisjon i norsk litteratur? Og også en tradisjon som legger stor vekt på det frigjørende i sensualiteten og seksualiteten?

Sv.: Det er klart jeg står i gjeld til disse tre, men det er mange andre jeg beundrer like sterkt. Det er en veldig sterk opprørsk tradisjon i norsk litteratur, fra Ibsen og Kielland, via Øverland og Krog og fram til de du nevnte. Jeg føler meg beslektet med alle de som har slåss mot det bestående. Og jeg vil nevne to navn til: Amalie Skram, hun går utenpå alle de andre, en av de aller største, og Hans Jæger, han burde det ha vært reist et minnesmerke over i Oslo.

Sp.: Du har blitt kritisert for at du har utlevert Bjørneboes privatliv. Hvordan reagerer du på det?

Sv.: 50 år etter hans død skal jeg skrive hans biografi hvis jeg

lever. Da kan ingen hindre meg i å gjøre det. Og hvis jeg får gjort det, så skal dere få se at den etablerte litteraturhistoria vil bli som en nyvaska blondebluse i sammenligning. Kort sagt jeg mener at jeg har vært tro og snill mot Bjørneboe.

Som en konklusjon vil jeg si at den viktigste intensjonen med boka er å vise at homofili og heterofili er helt likeverdige samlivsformer. At det ene bygger like mye på kjærlighet som det andre. En oppmerksom leser vil ha lagt merke til at jeg i boka etterhvert skifter over fra å bruke betegnelsen homofili i stedet for homoseksualitet. Det er et viktig poeng. Homofili er ikke bare sex, men også kjærlighet. Jeg liker ikke å tre sannheter ned over hue på folk når jeg skriver, men det at homofili og heterofili er helt likeverdige former for kjærlighet, den sannheten vil jeg gjerne tvinge direkte inn på leserne.

Ø. Rottem.

Kvifor gjekk - - -

Forts. fra 5. side.

late landet til ein borgarkrig som truleg ville ende med eit Sovjet-fiendtleg regime i eit mangelrikt alliert naboland. (Ikkje dermed sagt at dei nå har løyst problema sine.)

VERDENSPOLITIKKEN

ER IKKJE BARE

STORMAKTSINTERESSER

Sjølsagt har andre forhold — maktbalansen i området, rivaliseringa med USA og Kina, om synet til muslimske minoriteter i Sovjet o.l. spela inn, men det er det ikkje plass til å kommentere her. Heller ikkje dei alvorlege internasjonale konsekvensane av invasjonen. Hovedformålet mitt har vore å vise at verdenspolitikken ikkje kan forståast bare som eit strategisk spel mellom stormaktene og deira «satellittar» i god gamal kald-krigs-stil. Sosiale motsetningar og klassekamp pregar den arena stormaktene opptrer på. Det var utviklinga av dei sosiale spenningane i Afghanistan som la mykje av premissane for Sovjets handlemåte. Dersom alt som skjer skal tilskrivas stormaktens interesser og føremål overfor kvarandre, blir det heller ikkje hjå dei som ynskjer å protestere, plass for sjølvstendig folkeleg frigjeringskamp. Då må ein ste seg på den eine supermakta mot den andre. Og USA's engasjement i den 3. verden har aldri vore til fordel for folkas frigjering og nasjonale sjølvråderett.

SOVJET MA UT AV AFGHANISTAN

Me må sjølsagt fordøme Sovjets overgrep mot Afghanistan. Sovjet må trekke seg ut av landet (på same tid som andre lands innblanding må opphøyre) sjølv om store delar av dei muslimske opprørsstyrkane kjempar for reaksjonære sosiale og politiske interesser.

Skal ein kunne forsvare utanlandsk militær stønad til eit progressivt regime i ein trent situasjon må dette — som eit minimum — 1) verkeleg ha brei folkeleg stønad og 2) vere truga av ein kontrarevolusjon og/eller invasjon massiv støtte av kontrarevolusjonære land. Både når det gjeld Cubas stønad til MPLA i Angola og den internasjonale stønaden til den spanske republikken 1936-39, er desse vilkåra oppfylte. Men ein-sidig sovjetisk militær «støtte» av det omfanget det her er tale om, ville uansett gjere den som mottok slik støtte til ein marionett for sovjetiske interesser.

Narve Fulsås.

(Den refererte artikkelen til Fred Halliday heiter «War and Revolution in Afghanistan» i «New Left Review» 119, jan./febr. 1980).

Universitetsforlaget flytter

Forlagets ledelse, produktavdelinger, økonomi- og markedsføringsavdeling har flyttet inn i nytt forlagshus på Tøyen.

Ny adresse:
KOLSTADGT. 1,
Postboks 2959 TØYEN,
OSLO 6

Nytt tlf.nr.:
(02) 27 60 60

Utsalget for offentlige publikasjoner og Avdeling for ordre, ekspedisjon og lager er ikke berørt av flyttingen.

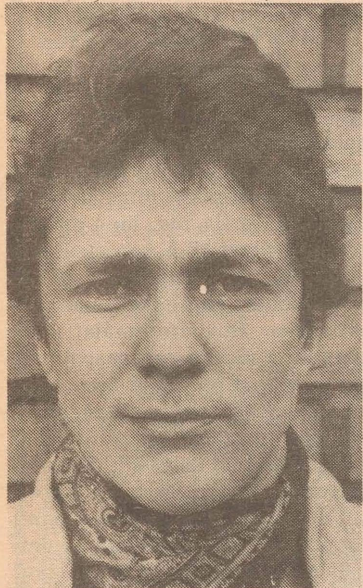
Universitetsforlaget

Din erfaring med Unibok

Anne-Mette Stenberg (off.forv. og org.lære).

Siden det er første semesteret jeg studerer i Tromsø, har jeg ikke lang erfaring med Unibok. Jeg har hovedsaklig benyttet bokhandelen til å kjøpe fagbøker. Til semesterstart var det en del vansker med å få litteratur. Det kan virke som om Unibok kvier seg for å bli sittende inne med bøker på lager. Det er iallfall irriterende å vente på etterbestillinger.

Kjell-A Rørvik (samf.vit. hovedfag).

Som hovedf. student, er jeg ikke tilfreds med utvalget innenfor dette fagområdet. Dette kan man ikke bare laste Unibok-ledelsen for. Studenter, og særlig lærere er sløve med å gi Unibok tips om interessante bøker. Slik det er nå, har jeg f.eks. ikke tid til å vente på en 2 mnd. bestilling på utenlandsk litteratur gjennom Unibok. Derfor forhører jeg meg først hos de andre universitetsbokhandlerne i landet.

Lise Myrvang (hist.gr.fag)

Jeg har benyttet Unibok lite. Under studiene har jeg hovedsaklig kjøpt faglitteratur i bokhandelen. Som oftest har jeg fått tak i de bøkene jeg har vært ute etter. Har jeg vært litt sent ute med bokkjøp, har jeg måttet vente på etterbestillinger.

Ei annen innvending er at det har vært vanskelig å få tak i fagbøker utenom de som har stått på pensumlista.

Heldigvis — Sola kjæm stadig høgar — og skyggen blir kårtar!

UNIBOK

— bokhandelen uten bøker

Unibok er tydeligvis en kilde til forargelse for mange studenter. Vi er etterhvert mange som er kommet til det nedslående resultat at pensumbøkene ikke finnes i Unibok's hyller. Hvis de gjør det er det ofte i for få eksemplarer. Dessuten har det vist seg at leveringstida på bestilte bøker kan bli nerve slitende lang. På oppfordring fra irriterte og mildt fortvilte medstudenter forela vi kritikken for bokhandler Antonsen i Unibok.

Jeg er selvsagt kjent med dette, og det er da også helt uholdbart at studenter ikke får tak i lærebøkene før langt ut i et semester. Når man legger skylda for slike forhold på oss alene, så er det imidlertid ikke riktig.

Hvem andre har skylda?

Når vi foretar innkjøp gjør vi det på bakgrunn av de pensumlistene vi får fra foreleserne. I god tid før hver semesterstart gir vi beskjed til instituttene om å ut-

arbeide pensumlistene og levere de til oss innen en bestemt dato slik at vi har bøkene inne til semesteret begynner. Dessverre er det ofte likevel slik at vi får bestillingene for seint, og da kommer man i den fortærende situasjon at vi ikke har bøkene når studentene kommer.

Nå er riktignok noen institutt flinkere enn andre, men gjennomgående er dette et stort problem for oss.

Er det ikke mulig å få dette samarbeidet med instituttene inn i fastere former?

Vi har forsøkt å gå direkte på instituttene, men det har ikke nytet fordi ingen har ansvaret for kontakten med oss. Vi skulle gjerne sett at man på hvert institutt hadde en person med ansvaret for bokbestillinger. Jeg kan nevne at vi i år har utarbeidet et eget bestillingsskjema som vi vil sende rundt til instituttene, i håp om at dette vil hjelpe noe.

En del av misnøyen går på at det blir bestilt for få eksemplarer av pensumlitteratur. Kommenter.

Når vi bestiller bøker må vi foreta en vurdering. Av f.eks. 40 studenter vet vi erfaringsmessig at ikke alle disse vil kjøpe den ak-

tuelle boka. Noen vil overta eksemplarer fra tidligere studenter, noen vil benytte biblioteket. Det kan selvsagt skje at vi gjør en vurderingsfeil, og da gjør vi alt vi kan for å skaffe nye eksemplarer så hurtig som mulig. Det hender at studenter kommer og skal ha tak i en bok, og finner at vi bare har 2-3 eksemplarer. Dette er suppleringsseksemplarer som vi har på lager. Årsaken til at vi da ikke har flere eksemplarer er at vi ikke har mottatt bestilling av denne boka fra instituttet.

Hvorfor kan dere ikke ta inn så mange eksemplarer at dere er sikre på at det er nok, og så levere tilbake det som eventuelt blir til overs?

Tilbakeleveringsretten til forlagene opphørte før 1970. Vi har muligheter for å levere tilbake bøker i gruppe 1, mot en returavgift på 5 %. Gruppe 1 vil si bøker til og med gymnasnivå. Vi har også visse returmuligheter på enkelte utenlandske bøker, men disse er svært små.

Det kan ofte ta lang tid å skaffe bestilte bøker. Hvorfor?

Den geografiske beliggenhet gjør jo at det nødvendigvis vil ta litt lengre tid for oss sammenlignet med andre universiteter.

En annen årsak er at leveringstiden fra forlagene er blitt lengre. Dette har sammenheng med den rasjonalisering som har skjedd i forlagsindustrien. Dette har ført til et større omkostningsnivå, som man prøver å kompensere ved å sende ut en masse bøker i slengen.

Unibok drives av Samskipnaden, og skal fungere som en serviceinstitusjon for studentene. Kommer dette i konflikt med de forretningsmessige sider ved driften?

Jeg kan i den forbindelse nevne at vi sitter inne med en mye større lagerbeholdning enn hva som er bedriftsøkonomisk forsvarlig. Hver vare ligger hos oss gjennomsnittlig 7 mnd. på lager. Dette gjør vi for å dekke studentenes behov så godt som mulig.

Men det er klart at vi også skal drive forretning. Samskipnadens svake økonomi tillater oss ikke å drive med underskudd. Vi har et ganske betydelig salg utenom universitetet, og det er dette som gjør det mulig å sitte inne med så pass stort lager som vi gjør. Det overskuddet vi har skulle vi gjerne brukt til å øke lagerbeholdningen, men det går istedet med til å dekke underskuddsposter på Samskipnadens budsjett.

Oljegruppa - - -

Forts. fra 6. side

Vi er fast bestemt på å kjempe mot boring i nord både før og etter første forsøk.

Kielland-ulykka

Tragedien i Nordsjøen forsøkes nå bortforklart og bagatellisert av boretilhengerne.

For oss er den ikke noe hovedargument, og vi forstår folk som oppriktig har motforestillinger mot å BRUKE de døde til egne formål.

Men dette betyr ikke at vi kan bøye hodet i sorg og GLEMME det hele. Det som MA understrekes, er at denne katastrofen er bare ENDA ET BEVIS på to ting på toppen av alle de andre vi har fått i årenes løp:

- 1) Oljevirkosomhet til havs drives på grensen til det som er teknisk mulig. Man vet derfor bare delvis hva man driver på med.
- 2) Oljeselskapene investerer av

profittenssyn minst mulig i sikkerhet og beredskap. Man spiller poker med livet til arbeiderne og fiskeressursene som innsats.

Så derfor vil vi avvise alle beskyldninger om at vi bruker ulykken i Nordsjøen på en uforvarlig og umoralsk måte. Som sagt så er den ikke for oss noe hovedargument. Men vi mener at det som hendte der, er et av mange konkrete bevis på hva slags krefter det er vi har å gjøre med, og ikke minst klar tale om hvor mye vi kan stole på diverse eksperters forsikringer om at man har alt under kontroll.

Et argument som forsøkes brukt mot oss nå, er at vi ikke bør være mot boring bare nord for 62., men forlange all virksomhet stoppa også i Nordsjøen.

Vi vil si oss enige i at virksomheten i Nordsjøen drives på en uforvarlig måte og derfor kanskje burde vært nedtrappa. Men vi har sett på det som en for stor

oppgave å stille slike krav. Dertil er det investert altfor mye der ute. Skulle derimot andre ta opp saka til så grundig revisjon, så vil vi støtte dem.

Imidlertid synes det for oss å være innlysende at å UTVIDE virksomheten til også å gjelde våre farvann, med ENDA hardere klima, det grenser til vanvidd i den nåværende situasjon.

ARBEIDSPLASSER?

Det er kanskje også verd å nevne to ting til slutt om arbeidsplasser:

1. Regjeringa har hele tida hevdet at det er av hensyn til FOLK I NORD-NORGE man presser på for å komme i gang med boring. Når det så viser seg at 70 % av folk her oppe IKKE VIL ha denne «velsignelsen» på så usikre vilkår, hva blir det da igjen av regjeringens argumenter enn tegn på overformynderi?

2. Når det ser ut til at hundrevis av arbeidsplasser går tapt i fiskeriene allerede som direkte følge av de første boringene på fiskebankene, og at de arbeidsplassene som «skapes» på feltet er så livsfarlige som de siste begivenhetene har vist oss, er de da verd prisen?

Så oljegruppa fortsetter sitt arbeid, i trygg forvisning om at vi har folk bak oss og at saka er verd litt jobbing.

Strategien framover er støtte til fiskerne i deres kamp for sine rettigheter på feltet, fortsatt motinformasjon og på lengre sikt arbeid for å få oljeboring i nord til å bli en hovedsak ved valget i 81.

For folk som synes dette høres ut til å være en innsats verd, anbefaler vi å kontakte snm, adresse boks 924.

snm
oljegruppa